
کتاب مسابقه
امیر غدیر

بسم الله الرحمن الرحیم

امیر غدیر

نویسنده:

رضا اخوی

ناشر چاپی:

اسوه - سازمان اوقاف و امور خیریه جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

امیر غدیر

مشخصات کتاب

ناشر، تهیه و تنظیم: مجتمع فرهنگی آموزشی معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه

مؤلف: رضا اخوی

لیتوگرافی،چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات اوقاف

نوبت چاپ: اول/ تابستان ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

غیرقابل فروش/اهدایی

آدرس مجتمع: قم ، بلوار ۱۵ خرداد، جنب امامزاده شاه سید علی مجتمع فرهنگی آموزشی معاونت فرهنگی اجتماعی سازمان اوقاف و امورخیریه

امورخیریه، آدرس: تهران، خیابان نوفل لوشاتو، سازمان اوقاف و معاونت فرهنگی و اجتماعی.

: ۲۵۱-۳۸۱۸۷۱۵۷

سایت سازمان : www.oghaf.ir

سایت معاونت : www.mfso.ir

سایت مجتمع : www.mfpo.ir

ص: ۱

اشاره

اینکه از شیعه فقط نام بدانیم بد است

ما نمک گیر چنین لقمه بمانیم بد است

کفن سرخ با پوشیدن شیعه یعنی

شیعه یعنی می عشقی ز خدا نوشیدن

ص: ۲

فهرست

پیش گفتار

پیامبر خـدا (صلّی الله علیه و آله وسلّم) با در نظر گرفتن آینده دین الهی، که تا آخرین روز دنیا ادامه دارد و با توجه به دامنه وسیع مسلمین در مقیاس جهانی، جانشینان خود (دوازده امام معصوم) را تا روز قیامت در یک خطابه رسمی به جهانیان معرفی کردند.

اگرچه اکثریت اجتماع آن روز مسلمین، کلام پیامبر دلسوز خود را کنار گذاشتند و خلافت بلافصل امیرالمؤمنین(علیه السّلام) را قبول نکردند، بسیاری از افراد نسل های بعد مسلمانان، وصی واقعی پیامبرشان را شناختند. این سیر صعودی معرفت امت، تحقق تدریجی اهداف و آرمان های «غدیر» است.

اگر گروه هایی از مسلمین در طول زمان هم چنان در مقابل جانشینان حقیقی پیامبرشان سر تعظیم فرود نیاورده و نمی آورند، جمعی عظیم از مخلصان و برجستگان امت اسلامی در طول تاریخ فقط علی بن ابی طالب (علیه السّلام) و یازده فرزند او را جانشینان پیامبر (صلّی الله علیه و آله وسلّم)می دانند، این همان نور و «غدیر» و هویت وحیانی آن است که پس از پانزده قرن، جمعیت رو به گسترش محبان اهل بیت را در طول تاریخ و در پهنه جهان پدید آورده و نور ولایت را همچنان در ادوار تاریخ و اقصی نقاط جهان درخشنده و تابناک حفظ می کند.

«جشن ولایت علوی، اکمال دین نبوی » یکی از ویژه برنامه های با ارزش سازمان اوقاف و امور خیریه می باشد که در هفت سال گذشته، در آستان مقدس امامزادگان و بقاع متبرکه سراسر کشور برگزار و اینک به مطالبه جدی زائران و مجاوران آن اماکن مقدسه تبدیل شده است.

محور این طرح ارزشمند، تبلیغ و ترویج فرهنگ نجات بخش غدیر؛ یعنی رکن بی بدیل « امامت و ولایت» می باشد که یگانه راه وصول به رضوان الهی، کامل کننده دین و تمام کننده نعمت است.

در همین راستا، همه ساله معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه با تالیف، چاپ و توزیع کتاب پیرامون زوایای مختلف این واقعه، به تبیین معارف غدیر از جمله خطبه پیامبراکرم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) می پردازد و پس از انتشار کتب «خطبه غدیر»، «خلعت غدیر» ، « بر کرانه غدیر» ، «آخرین پیام از آخرین پیامبر»، «ایوان نجف»، «عهد ماندگار، «حوالی ظهر» و «در امتداد غدیر» در سال های گذشته، در سال جاری اقدام به تهیه و توزیع گسترده کتاب «امیر غدیر» نموده است.

امید است این قدم ناچیز از خادمان آستان مقدس ولایت و امامت ، مورد رضایت حضرت احدیت جلّ جلاله قرار گیرد.

معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امورخیریه

ص: ۵

مقدمه

شیعه ، آیین عقلانیت، تفکر، عبرت آموزی، عشق و معرفت است؛ معرفتی که او را به سعادت رهنمون شده ، از لغزشها و گناهانی که باعث سقوط و هلاکت می گردد، مصونیت می بخشد.

در آیه های ۶ و ۷ سوره حمد می خوانیم: «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِیمَ *صِرَاطَ الَّذِینَ أَنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ غَیْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَیْهِمْ وَلَا الضَّالِّینَ »؛ خدایا! به راه راست ما را راهبر باش، راه آنهایی که برخوردارشان کردی، همانان که نه در خور خشم اند و نه گمگشتگان.»

رسول خدا (صلّی الله علیه و آله وسلّم)در تفسیر«اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِیمَ» فرمودند: «یعنی (در نماز، به خدا عرض می کنیم) خدایا ما را به آن دینی که جبرئیل (علیه السّلام) برمحمد (صلّی الله علیه و آله وسلّم) نازل کرده ، راهنمایی کن. »(۱)

پرسش آن است که دین خدا چیست و خاتم رسولان به کدام دین و مذهب سفارش می فرمود؟ آن حضرت پاسخ این پرسش را در تفسیر«صِرَاطَ الَّذِینَ أَنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ غَیْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَیْهِمْ وَلَا الضَّالِّینَ »، چنین ترسیم فرمودند: «شِیعَةِ عَلِیٍّ الَّذین أنْعَمْتَ عَلَیهِمْ بِوِلَایَةِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ(علیه السّلام) لَمْ تَغْضَبْ عَلَیهِمْ وَلَمْ یَضِلُّوا؛ شیعه علی (علیه السّلام) کسانی هستند که به برکت ولایت علی بن ابی طالب (علیه السّلام) برآنان نعمت داده ای، برایشان غضب نکرده ای و گمراه نشده اند..»(۲)

به راستی چه نعمتی بهتر و زیباتر از نعمت ولایت مولای خوبان که زندگی را سرشار مهر و آرامش نموده ، مسیر خوب زیستن را می آموزد. به امید آنکه از این نعمت الهی، برترین بهره ها را ببریم و در دنیا و آخرت سرافراز گردیم.

إن شاء الله

۱- دِینُ اللهِ الَّذِی نَزَلَ بِهِ جَبْرَئیلُ عَلَی مُحَمَّدٍ(صلّی الله علیه و آله وسلّم).

۲- تفسیر فرات کوفی ، ص ۵۱، ح ۱۰، بحارالأنوار، ج ۳۶، ص ۱۲۸، ح ۷۱.

فصل اول :لحظه هایی با غدیر

اشاره

ص: ۷

لحظه اول

غدیر، نام اقیانوس بیکرانی است که افق در افق، با آسمان نسبت دارد و موج در موج، هم آغوش عرش است.

غدیر، حاصل یکصد و بیست و چهار هزار چشمه زلال رسالت است که عرفان و معرفت را فراراه انسان قرار داده است.

پس اگر هنوز دوق تماشایت هست بیا به کرانه غـدیر بایست تا پنجره هایی از عرش در برابرت گشوده شود و تو را به تماشای لوح و قلم ببرد.

لحظه دوم

ظهر بود؛ گرم و تن سوز؛ خاکها، از شـلاق شـعله های خورشید، زخمی ظهر بود که صدای صاعقه زمان، حادثه ای را رقم می زد. صدای پروانه ای می شد که روی هزاران شانه خسته و خاک گرفته می نشست.

دوردست، صدایی، سـکوت صدا را می آشوبد. به گمانم صدای زنگ کاروان است که در همهمه وحشت افزای تنهایی بر که می پیچد ای کاش آبی داشـتم تا عطش و خسـتگی راه را با خنکای وجودم فرو می نشاند! غدیر، خسـته و تنها، سـر در گریبان فرو برده و رؤیاهایش را آه میکشد.

کاروان نزدیک و نزدیکتر می شود، ناگاه، صدایی، در سکوت کاروان پیچید، صدایی، حجاز را به لرزه افکند...

ص: ۸

لحظه سوم

رفتگان برگردند و نیامدگان شتاب کنند! که پیامی مهم دارم. دراین نقطه تاریخ و در آبگیر آرزوی رسول الله (صلّی الله علیه و آله وسلّم)، آینده اسلام رقم می خورد.

این آبگیر خشک، مادر دریاهاست و استسقای عشق را چاره ای جز غدیر نیست.

اینجا بایستید و آه بکشید و بخندید و پای بکوبید و گریه کنید؛ زندگی، فاصله گریه و خنده است و اینجا خنده ها و گریه های تاریخ رقم می خورد.

بشتابید! زود دیر می شود، اگر نفروشید دل را و نخرید ولای علی را، دچار سقیفه می شوید. بشتابید! دروازه بهشت اینجا باز می شود، بشتابید تا غدیر تمام نشده .

لحظه چهارم

سکوت، به زمزمه نشست، زمزمه ها بلند و بلندتر و موجی از همهمه در کاروان افتاد. ناگهان، دست های خورشید، در دست های وحی گره خورد.

دست های وحی، بالا می رفت و دست های خورشید را بالاتر می برد؛ دستان ولی خدا در دست رسول الله(صلّی الله علیه و آله وسلّم) ، بالا رفت.

صدا در گوش ها به اجرا درآمد..

«مَنْ کُنْتُ مَوْلاهُ فَهذَا عَلِیٌ مَولاه؛ هر کس من مولا و سرورش هستم، پس از من علی ابن ابی طالب مولا و سرور اوست».

... و این چنین خدا، ولایت علی(علیه السّلام) را به انسان هدیه کرد و حصار محکم خود را به بشر ارزانی داشت، چشمه حیات جاری شد، تا بنی آدم عطش بی حد و حصر خود را فرو بنشاند به

ص: ۹

زلالی محبت مولا.

... و حُبّ علی، سرآغاز همه خوبی ها گشت، راه راست نمایان و دین خدا تکمیل شد.

لحظه پنجم

صدا در عرش، به طنین مبارک باد مبدل شد و برخاک نازل گردید، در کنار برکه غدیر مردم موج برمی داشتند تا دست علی را بفشارند به نشانه بیعت؛ و چشمه چشمه ، چشم ها به اشک می نشستند از اشتیاق عطر دل انگیز وحدت، در هوا پراکنده شده و دست ها یکی یکی دست علی را می فشرند؛ دستی را که پیامبر بارها و بارها فشرده است.

صورت علی غرق بوسه می شود؛ صورتی را که رسول الله (صلّی الله علیه و آله وسلّم) بسیار در آن با تبسم به نظاره نشسته است؛ سیمایی که نظاره گردنش عبادت است.

از هر سو صدای هلهله می آید؛ اما..

... اما حزنی غریب ، گلوی لحظات را می فشرد.

غدیر، شاد و غمگین است؛

شادباش های آمیخته با کینه فرود آمدند،

سیل تبریک های پیاپی که بوی نفرت می داد

عقده ها سر باز کرده و زخم هایی که متولد شد...(۱)

۱- گلچینی ازمتون ادبی مختلف پیرامون غدیر ، بااندکی دخل وتصرف.

فصل دوم :ورق های فضیلت

اشاره

ص: ۱۱

این دو آیه را نخوان!

در یکی از سفرها معاویه وارد مدینه شد؛ ولی کسی به استقبال او نرفت. وقتی «قیس بن سعد بن عباده » را دید، با او از عدم استقبال مردم مدینه شکایت کرد، قیس پاسخ دندان شکنی داد و کارهای زشت او را بیان نمود و عامل عدم استقبال راه کارهای خود معاویه معرفی کرده

معاویه دنبال« ابن عباس » پسرعموی امام علی(علیه السّلام) فرستاد و در کمال عصبانیت به او گفت: شنیده ام تو دست از ذکر فضایل علی برنمی داری؟ بترس از اینکه گرفتار عقوبت سخت من شوی، به گونه ای که از آن رهایی نداشته باشی.

ابن عباس گفت: تمام اهل مدینه می دانند من غیر از تفسیر قرآن که برای آنان می گویم، کاری ندارم؛ ولی چون از پیامبر اکرم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) شنیدم که فرمود: « مَنْ فَسَّرَ الْقُرآنِ بِرَأْیِهِ فَلْیَتَّبَوَّأْ مَقْعَدهُ مِنَ النَّارِ؛ کسی که قرآن را [برخلاف حقیقت خودش را طبق رأی خود تفسیر کند، جایگاه او در آتش جهنم خواهد بود» لذا هرگز قرآن را بر خلاف واقع تفسیر نمی کنم؛ و توای معاویه می گویی که من تفسیر قرآن بگویم، آیا درست تفسیر کنم و با برخلاف واقع و حقیقت بگویم؟

معاویه گفت: تفسیر بگو و خلاف حقیقت و دروغ معنی نکن؛ ولی حق نداری دم از فضیلت علی(علیه السّلام) بزنی، ابن عباس گفت: چگونه ممکن است انسان قرآن را تفسیر کند؛ امّا از علی (علیه السّلام) تعریف و تمجید نکند، (چون آیات متعددی از قرآن درباره اوست و او قرآن ناطق است).

معاویه گفت: این سخن معنا ندارد. قرآن این همه آیه دارد، شما دو آیه را که مربوط به علی بن ابی طالب است بخوان! بقیهٔ آیات را بخوان و تفسیر کن!

ابن عباس گفت: اگر برای مردم خواندم: «الْیَوْمَ أَکْمَلْتُ لَکُمْ دِینَکُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَیْکُمْ نِعْمَتِی

وَرَضِيتُ لَكَمُ الْإِسْلَامَ دِينًا»؛ مگر این آیه درباره علی ابن ابی طالب(علیه السّلام) نیست که در روز غدیر نازل شد)؟ گفت: چرا، درباره علی است؛ ولی تو این آیه را نخوان و تفسیر نکن».؟(۱)

گفت: اگر برای مردم خواندم: « الْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ»،(۲) مگر این آیه در شأن علی بن ابی طالب [(علیه السّلام)] نیست؟ [که باز هم در غدیر خم نازل شد] و اگر من آیه را این گونه تفسیر کنم درست تفسیر نموده ام و گرنه خلاف واقع تفسیر نکرده ام؟

معاویه گفت: بله، این آیه هم درباره علی بن ابی طالب (علیه السّلام) است؛ ولی شما این آیه را نخوان و تفسیر نکن. آیه دیگری بخوان!

ابن عباس گفت: اگر برای مردم خواندم: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ »(۳) آیا این آیه دربارهٔ علی(علیه السّلام) (و شیعیان) او نیست؟ و اگر من اینگونه تفسیر کنم، صحیح است؛ و گرنه خلاف واقع است. معاویه گفت: چرا، این آیه نیز درباره علی (علیه السّلام) است؛ ولی تو این آیه را هم نخوان. آیه دیگری بخوان و تفسیر کن!

گفت: اگر این آیه را خواندم: «إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ » (۴) مگر این آیه در شأن علی(علیه السّلام) نازل نشده است؟ و اگر من اینگونه تفسیر کنم، درست تفسیر نموده ام، وگرنه دروغ گفته ام .

معاویه گفت: بله ، این آیه نیز در شأن علی(علیه السّلام) نازل شده است؛ ولی شما این آیه را نخوان و تفسیر نکن، آیه دیگری بخوان و تفسیر کن!

گفت: اگر این آیه را خواندم: «إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا »(۵) آیا این آیه درباره علی(علیه السّلام) و خانواده او نیست؟ اگر من این گونه تفسیر کنم، مطابق با واقع است، وگرنه دروغ گفته ام و من جرأت بر دروغ ندارم. گفت: آری، این آیه نیز درباره علی(علیه السّلام) و خانواده اوست؛ ولی شما این آیه را نیز نخوان.

ص: ۱۳

۱- سوره مائده ، آیه ۵« امروز دین شما را کامل کردم ونعمت را برشما تمام نمودم واسلام را به عنوان دین شما پسندیدم .»

۲- سوره مائده ، : « امروز کفار از [شکست] دین شما ناامید شدند ، از آنها نترسید ، ازمن بترسید (از اینکه مخالفت کنید.»

۳- سوره بینه ، آیه ۷: « به راستی کسانی که ایمان آوردند وعمل صالح انجام دادند، آنها بهترین مردمند».

۴- سوره رعد ، آیه ۷: « توترساننده (و بشارت دهنده) هستی ؛ ولی برای هر گروهی هدایت کننده (وامامی) هست».

۵- سوره انسان ، آیه ۹: « مافقط برای رضای خدا به شما طعام میدهیم واز شما انتظار هیچ پاداش وتشکری رانداریم».

ابن عبـاس گفت: اگر من این آیه را تلاوت کردم: «إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّة »،(۱) مگر این آیه درباره علی (علیه السّلام) نیست؟ و باید این گونه تفسیر کنیم، و گرنه خلاف واقع می شود. معاویه گفت: بله، این آیه نیز در شأن علی (علیه السّلام) نازل شد؛ ولی شما این آیه را نیز قرائت نکن.

ابن عباس گفت: اگر من این آیه را تلاوت کردم: «سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ »،(۲) مگر در رابطه با جریان غدیر نیست که «حارث بن نعمان فهری » به پیامبر (صلّی الله علیه و آله وسلّم) عرض کرد: تا دیروز خودت امیر بودی و از فردا می خواهی پسرعمویت برما امیر باشد، این سخن، اگر از خودت است، که نمی پذیریم و اگر از طرف خداوند است، من تحمل ندارم که ببینم علی، امیر باشد، لذا از خداوند خواست که عذابی بر او نازل کند و او را نابود نماید. در این هنگام سنگی از آسمان فرود آمد، و باعث مرگ او شد. آیا این آیه درباره فضایل علی(علیه السّلام) نیست؟ آیا نباید به همین صورت تفسیر شود؟ معاویه گفت: آری، این نیز درباره علی بن ابی طالب (علیه السّلام) نازل شده است؛ ولی شما این آیه را نخوان!

گفت: اگر این آیه را خواندم: «فَمَنْ حَاجَّكَ ... فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ »،(۳) مگر جان پیغمبر در این آیه، علی بن ابی طالب (علیه السّلام)نیست؟ و اگرمن این گونه تفسیر کنم، درست است، و گرنه خلاف واقع است. گفت: بله، علی بن ابی طالب(علیه السّلام) است؛ ولی شما این آیه را نیز قرائت نکن، آیه دیگری بخوان!

گفت: اگر خواندم: « قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ »؛ بگو: کافی است که خداوند و کسی که علم کتاب (و آگاهی بر تمام قرآن) نزد اوست ، میان من و شما

۱- سوره توبه آیه ۱۱۱: « خداوند ازمؤمنین جان ومالشان را در مقابل بهشت می خرد».
۲- سوره معارج ، آیه ۱؛ « درخواست کننده (ازما) تقا ضای عذاب کرد که انجام می گیرد(این عذاب) برای کافران است وهیچ کس نمی تواند آن را دفع کند».
۳- سوره آل عمران ، آیه ۶۱: « هرگاه بعد از علم و دانشی که به تو رسیده (باز) کسانی درباره مسیح باتو به ستیز برخیزید ، بگو: بیایید ما فرزندان را و شما نیز فرزندان خود را دعوت کنیم ، ما زنان خویش را دعوت نماییم ، شما نیز زنان خویش را؛ ما از نفوس خود(و کسی که همچون جان ما است) دعوت کنیم ، نیز از نفوس خود، آنگاه مباهله کنیم...».

گواه باشند»،(۱) مگر این آیه نیز درباره علی بن ابی طالب(علیه السّلام) نیست؟ و اگر من به این صورت تفسیر نمودم مطابق واقع تفسیر نموده ام، وگرنه دروغ گفته ام. گفت: این چنین است؛ ولی شما این آیه را هم قرائت نکن و آیه دیگری را قرائت و برای مردم تفسیر کن!

ابن عباس گفت: اگر خواندم: «وَقِفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ »؛ آنها را (در کنار دوزخ) نگهدارید که باید مورد بازپرسی قرار گیرند».(۲) آیا این نیز دربارهٔ علی بن ابی طالب(علیه السّلام) نیست؟ و باید به همین صورت تفسیر شود، نه خلاف واقع؟

معاویه گفت: چرا، این هم درباره علی(علیه السّلام) است؛ ولی شما این آیه را قرائت نکن. ابن عباس گفت: اگر خواندم: «مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا »؛ در میان مؤمنین کسانی هستند که بر سر عهدی که با خدا بستند، صادقانه ایستادند؛ بعضی پیمان خود را به آخر بردند (و شهید شدند) و بعضی دیگر در انتظارند و هیچ گونه تغییری در پیمان خود ندادند». (۳) مگر این آیه نیز در مورد علی بن ابی طالب (علیه السّلام) نیست؟ معاویه گفت: قبول دارم. این آیه نیز در شأن علی بن ابی طالب (علیه السّلام) است؛ ولی شما این آیه را نیز نخوان، آیه دیگری بخوان و برای مردم تفسیر کن! گفت: اگر خواندم: «عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ *عَنِ النَّبَإِ الْعَظِيمِ »؛ آنها از چه چیز از یکدیگر سؤال می کنند؟ از خبر بزرگ و پر اهمیت». (۴) مگر این آیه نیز در شأن علی بن ابی طالب (علیه السّلام) نیست؟ و باید به همین صورت تفسیر شود، وگرنه مرتکب خلاف شده ام؟

گفت: چرا، این نیز درباره علی بن ابی طالب (علیه السّلام) است؛ ولی شما این آیه را نیز نخوان!

ابن عباس همین طور آیات را تکرار می کرد و معاویه می گفت: این آیه را نخوان! سرانجام ابن عباس گفت: شما معیّن کن من چه آیه ای را بخوانم؟

۱- سوره رعد ، آیه ۴۳.

۲- سوره صافات ، آیه ۲۴.

۳- سوره احزاب ، آیه ۲۳.

۴- سوره نباء ، آیه ۱و ۲.

معاویه گفت: این سوره را بخوان: «إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا *وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ». (۱) ابـن عبـاس گفت: این آیه نیز مرتبط با علی(علیه السّلام) است. معاویه گفت: چگونه؟

گفت: مگر یادت نیست که بعد از رحلت پیغمبراکرم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) در مدینه زلزله ای آمد که خلیفه اول و دوم و دیگران هرکـاری کردنـد، زلزله آرام نشـد. مردم به در خانه علی بن ابی طالب (علیه السّـلام) رفتنـد و به امر حضـرت ، زمین آرام گرفت؟!(۲)

وقتی سـخن به اینجا رسـید، معاویه به ناچار شـد به ابن عباس اجازه رفتن داد تا بیش از این، آیات را در فضـیلت حضـرت علی (علیه السّلام) نخواند.(۳) به راستی چگونه می توان قرآن تلاوت نمود و ذکرو نـام علی (علیه السّـلام) را در آن نیافت؛ زیرا به گفته پژوهشـگران و مفسـران قرآنی، بیش از سـیصد آیه در شأن علی (علیه السّـلام) نازل شـده اسـت(۴) که بـا توجه به مجال انـدك این نوشـتار، به بیان همین آیات بسـنده می نماییم و ان شاء الله در لابلای مباحث صـفحات آینده، برخی دیگر از آیات مرتبط با حضرت را مورد اشاره قرار خواهیم داد.

بخشش بلندهرکه گرفتارحید راست...

اشاره

در هیاهوی دنیا و گرد و خاکی که اهل آن به پا می کنند، ناخواسته ، بر جان آدمی گرد و غبار می نشیند و دیده او را تیره می کند. در این میان، نسیمی بهاری و دل انگیز لازم است تا غبارها را بزداید و موانع دید دل را از میان بردارد. یکی از این نسـیم هـای خوش، ترنم زبـان به نام مولا و گوش فرا دادن به فضایل ایشان است که در این فرصت، برگی از کتاب فضائل و قطراتی از دریای کمالات بی بـدیل اسـدالله الغالب، علی بن ابی طالب، امام عارفان امیرمؤمنان علی (علیه السّـلام) را مرور می نماییم و جان را طروات و پاکی دوباره ای می بخشیم.(۵)

۱- سوره زلزال ، آیات ۱و ۲.

۲- امیرالمـومنین از منزل بیرون آمـد ولب هـایرا حرکت داد ودست مبـارکش را بر زمین قرار داد وفرمـود « مَـا لَـکَ ؟ اُسْـکُنی فَسْـکَتْ بِاذنِ اللهِ ؛ تورا چه شده است ؟ ساکت باش .پس به اذن الهی ساکت شد .» تفسـیر الصافی ، ملا محسن فیض کاشانی ، ج ۵، ص ۳۵۸.

۳- نک : امام علی (علیه السّـلام) در آینه قرآن ، سـید جواد حسـینی ، ماهنامه مبلغان ، ش ۱۸۰ ؛ الغـدیر ، علامه امینی ، ج ۲ ، ص ۵۵۵۲، ۳، ص ۱۱۱۱۰۶.

۴- ینابیع الموده ، قندوزی ، ج ۱، ص ۱۴۸.

۵- تمامی روایات ازپیامبر اعظم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) نقل شده است.

جلوه ارادت!

«عُنْوَانُ صَحِيفَهِ الْمُؤمِنِ حُبُّ عَلِيِّ بْنِ ابی طالب؛ سرلوحه و تیتر نامه اعمال مؤمن در قیامت، محبت علی بن ابیطالب (علیه السّلام) است».(۱)

مباهات خدا به علی (علیه السّلام)

«إنَّ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُباهی بِعلیِ بْنِ ابی طالب كُلَّ يَومٍ المَلائِكه المُقربينَ؛ خداوند با عزت و جلال، هر روز بر فرشتگان مقربش به علی بن ابی طالب افتخار می کند».(۲)

فقط خدا و من

«یا علیّ ما عَرَفَ اللهَ حَقَّ مَعْرِفَتِهِ غيري وَ غَيْرُكَ وَمَا عَرَفَكَ حَقَّ مَعْرِفَتِكَ غيرالله وَ غَيري؛ ای علی! خداوند متعال را نشناخت به حقیقت شناختش جز من و تو، و تو را نشناخت آن گونه که حق شناخت توست، جز خدا و من » .(۳)

علی (علیه السّلام)، عصاره پیامبران

«مَنْ اَرادَ اَنْ يَنْظُرَ إلى آدَمَ فى عِلْمِهِ وَإلى نوح فى تَقْواهُ وَفَهْمِهِ وَإلى إبْراهيمَ فى حِلْمِهِ وَ إلى يحْيى بْنِ زَكريا فى زُهْدِهِ وَإلى مُوسى فى هَيبَتِهِ وَإلى عيسى فى عِبادَتِهِ فَلْينظُرَ إلى عَلى بْنِ أبى طالب؛ هر کس می خواهد علم حضرت آدم و تقوا و فهم حضرت نوح و حلم حضرت ابراهیم و زهد حضرت یحیی و هیبت حضرت موسی و عبادت حضرت عیسی را ببیند، به علی بن ابی طالب بنگرد ؛ هر که می خواهد به آدم و علم او و نوح و تقوای او و ابراهیم و دور اندیشی و بردباری او و موسی و هیبت او وعیسی و عبادت او بنگرد، به علی بن ابی طالب بنگرد».(۴)

ص: ۱۷

۱- بحار الأنوار ، ج ۲۷، ص ۱۴۲.

۲- بحار الأنوار ، ج ۲۶، ص ۳۴۷.

۳- مناقب ابن آشوب ، ج ۳، ص ۲۶۸.

۴- ارشاد القلوب ، دیلمی ، ص ۲۱۷.

مرد فضیلت ها

«إِنَّ اللهَ تَعَالَى جَعَلَ لِأَخِی فَضَائِلَ لَا تُحْصَی کَثْرَهً؛ خداوند برای برادرم علی فضایلی قرار داده که از فراوانی به شماره نمی آیند».(۱)

فضائل بی انتها

«لَوْ أَنَّ الرِّیَاضَ أَقْلامٌ وَ الْبَحْرَمِدَادٌ وَ الجِنَّ حُسّابٌ وَ الْإِنْسَ کُتَّابٌ مَا أَحْصَوا فَضَائِلَ عَلِیِّ بْنِ ابی طالب؛ اگر همه درختان باغها قلم شوند و تمام دریاها مرکب و جوهر، و جن ها حسابگر و انسان ها نویسنده گردند، نمی توانند فضایل علی (علیه السّلام) را شماره کنند».(۲) کتاب فضل تو را آب بحر کافی نیست

که ترکنم سر انگشت و صفحه بشمارم

برتر از آسمان و زمین!

«لَو انَّ السَّماواتِ وَالأَرضِ وُضِعَتْ فی کَفَّهٍ وَ وُضِعَ ایمانُ علیّ فی کَفه لَرَجَحَ ایمانُ علی (علیه السّلام)؛ اگرتمام هفت آسمان و زمین در یک کفه ترازو قرار بگیرد و ایمان علی (علیه السّلام) در کفه دیگر، ایمان او سنگینی می نماید».(۳)

شهرت آسمانی

جبرئیل امین خطاب به پیامبر اکرم(صلّی الله علیه و آله وسلّم) : «یا محمد! والَّذِی بَعَثَک بِالْحَقِّ نَبِیّاً أَنَّ أَهْلَ السَّماوات لَأَشَدّ مَعْرِفَهً لَهُ مِنْ أَهْلِ الْأَرضِ؛ سوگند به آن خدایی که تو را به حق مبعوث ساخته است، اهل آسمانها علی را بهتر از ساکنین زمین می شناسند» .(۴)

ص: ۱۸

۱- مائه منقبه من مناقب أمیر المؤمنین و الأئمه ، ابن شاذان قمی ، ص ۱۷۶؛ إرشاد القلوب ، دیلمی ، ج ۲، ص ۲۰۹؛ بحار الأنوار ، ج ۲۶، ص ۲۲۹.

۲- بحار الأنوار، ج ۲۸، ص ۱۹۷.

۳- مستدرک الوسائل ، ج ۱۵، ص ۳۳۸؛ تاریخ مدینه دمشق ، ۴۲، ص ۳۴۱.

۴- بحار الأنوار ، ج ۳۹، ص ۹۸، ح ۱۰.

علی (علیه السّلام) تجسم توحید

یـا علی! مَثَلُـکَ فِی النـاسِ کَمثـل سورهِ «قُل هُوَ اللهُ أَحَـدٌ». فمَن قرأها مرّهً فکأنما قَرَأ ثُلثَ القُرآن ... وَکَـذلِک أنتَ یا علی! فمَن أَحَبِـکَ یقلبه، فقـد أَدرَکَ ثلثَ الإیمـان، وَمَن اَحبکَ بِقَلبه وَلِسانِهِ...؛ علی جان ! مَثَل تو در میان این مردم مثل سوره «قل هو الله احـد» است. هر کس یک بار این سوره را بخوانـد، مثل آن است که یک سوم قرآن را خوانده است، هرکس دو بار این سوره را تلاوت کنـد، مثل آن است که دو سوم قرآن را خوانـده است، هرکس سه بار این سوره را بخواند، مثل کسـی است که تمام قرآن را خوانـده است و تو هم یاعلی! این طور هستی، اگر کسـی تو را فقط با قلبش بخواند، تنها در قلبش تو را دوست داشـته باشـد، این شـخص یک سوم ایمان را به دست آورده است. اگر کسـی هم با قلبش و هم با زبانش تو را خوانده و به تو محبت ورزد، دو سوم ایمان را به دست آورده است و اگر کسی قلبش تو را بخواند و با زبان از تو دفاع کند و با اعضا و جوارح از تو پیروی کند، تمام ایمان را داراست » .(۱)

به امتداد قیامت!

«خَلَقَ اللهُ مِنْ نُور وَجْهِ عَلِیّ بْنِ ابی طالب سَبعینَ أَلفَ مَلَکَ یَستَغفِرُونَ الله لَهُ وَ لِمُحِبیهِ إِلَی یَوْمِ القِیَامَهِ؛ خداوند از نور چهره علی (علیه السّلام) هفتاد هزار فرشته آفرید که تا روز قیامت برای علی و دوستانش از خداوند طلب آمرزش می کنند».(۲)

هدیه خدا به محبان علی (علیه السّلام)

«فَمَـن ذَکَرَ فضـیلَهً مِـن فَضـائِلهِ مُقرّاً بِهـاغَفَرَ اللهُ لَهُ مـا تَقَـدَّمَ مِنْ ذَنبِهِ وَمـا تَـأَخَّر؛ وَ مَن کَتَبَ فَضـیلَهً مِن فَضـائِلهِ لَم تَزِلِ المَلائِـکَهُ تَستَغفِرلَهُ مابَقِیَ لِذلِکَ المکُتوبَ رَسمٌ؛ وَ مَن استَمَع إِلی

۱- بحار الأنوار، ج ۲۷، ص ۹۴، تفسیر نور الثقلین ، ج ۵، ص ۷۰۲، میزان الحکمه ، ج ۱، ص ۱۴۱.

۲- مائه منقبه من مناقب أمیر المؤمنین والأئمه ، ابن شاذان قمی، ص ۴۲؛ بحار الأنوار ، ج ۲۲، ص ۳۲۰.

فَضیلَهٍ مِن فَضائِلِهِ غَفرَاللهُ ذُنُوبَهُ الّتی اِکتَسَبها بالاِستماع؛ وَ مَن نَظَر إلی کِتاب مِن فَضائِلِهِ غَفَرَاللهُ لَهُ ذُنُوبَهُ الّتی اِکتَسَبَها بالنَّظَر؛ خداوند برای برادرم فضایلی قرار داده است که از شمارش بیرون است؛ هرکس یکی از فضایل او را بیان کند و بدان معترف باشد، خداوند گناهان گذشته و آینده اش را خواهد بخشید؛ هر کس فضیلتی از فضایل او را بنویسد، تا وقتی که از آن نوشته اثری باقی است، فرشته ها برایش طلب آمرزش می کنند؛ هرکس به فضایل علی از گوش سپارد، خداوند گناهانی را که به وسیله گوش مرتکب شده است عفو می کند؛ هرکس به نوشته ای که در فضیلت علی (علیه السّلام) است، نگاه کند گناهانی که به وسیله چشم انجام داده است، مورد آمرزش قرار خواهد گرفت».(۱)

تاج نورانی

«یَا عَلِیُّ ! إذَا کَانَ یَوْمُ الْقِیَامَهِ یُؤتَی بِکَ عَلَی نَجِیبٍ مِنْ نُورٍ، وَعَلَی رَأسِک تَاجٌ یُضِیءُ ... فَیُنَادِی الْمُنَادِی: مَنْ أحَبَّکَ أدْخَلَهُ الْجَنَّهَ وَمَنْ عَادَاکَ أدْخَلَهُ النَّارَ؛ فَأَنْتَ الْقَسِیمُ بَیْنَ الْجَنَّهِ وَالنَّارِ بِأَمرِ المَلِکِ الْجَبَارِ؛ ای علی! آن زمان که روز قیامت فرا رسد، تو را براستری از نور (به صحرای محشر) می آورند؛ در حالی که تاجی درخشنده از نور برسرت گذاشته اند، تاجی که شدت نور آن، چشمان اهل محشر را می آزارد. آن گاه ندایی از جانب پروردگار می رسد که: جانشین محمد رسول الله (صلّی الله علیه و آله وسلّم) کجاست؟ پس تو ای علی! می گویی: من هستم ! پس آن منادی می گوید: هر آن کس که تو را دوست دارد به بهشت وارد کن و هر آن که تو را دشمن می دارد به دوزخ انداز؛ که به فرمان آن پادشاه جبران کننده ، تو قسمت کننده بهشت و دوزخ (در میان مردمان و اهل محشر) هستی .(۲)

۱- مائه منقبه ، ص ۱۷۶، بحار الأنوار ، ج ۲۶، ص ۲۲۹.

۲- الأمالی ، شیخ صدوق ، ص ۳۶۱؛ ینابیع الموده ، ج ۱، ص ۲۴۹.

راه نجات !

«مَن سَرَّهُ أَن یحیی حیاتی و یَموت مَیتتی و یَدخل الجَنَهَ التی وعدنیها رَبّی... فَلیَتَولِّ عَلَیَ ابنَ ابیطالب و اوصیائه مِنْ بَعْدِهِ؛ هرکس دوست دارد که همچو من زندگی کند و بمیرد و در بهشت خدا وارد شود، پس باید پس از من ولایت علی (علیه السّلام) و پیشوایان پس از او را بپذیرد».(۱)

روز حسرت!

«یَا عَلِیُّ لَوْ أَنَّ عَبْداً عَبَدَ اللهَ مِثْلَ مَا قَامَ نُوحٌ فِی قَوْمِهِ وَکَانَ لَهُ مِثْلُ أُحُدٍ ذَهَباً فَأَنْفَقَهُ فِی سَبِیلِ اللهِ وَ مُدَّ فِی عُمُرِهِ حَتَّی حَجَّ أَلفَ عَامٍ عَلَی قَدَمَیهِ ثُمَّ قُتِلَ بَیْنَ الصَّفَا وَ الْمَرْوَهِ مَظْلُوماً ثُمَّ لَمْ یُوَالِکَ یَا عَلِیُّ لَمْ یَشَمَّ رَائِحَهَ الْجَنَّهِ وَلَمْ یَدْخُلْهَا؛ هرگاه بنده ای خدا را به مدت عمر نوح که در میان قومش قیام کرد (نهصد و پنجاه سال) به عبادت خدا بپردازد و به مقدار کوه اُحُد طلا داشته باشد و در راه خدا انفاق کند، و برفرض به قدری عمر کند تا بتواند با پای پیاده هزار سال حج به جا آورد، و بعد بین صفا و مروه به ناحق کشته شود، اما ولایت تو را قبول نداشته باشد، بوی بهشت به مشام او نمی رسد و هرگز داخل آن نمی شود» .(۲)

خوشا به حال محبان علی (علیه السّلام)!

«[یَا عَلِیُّ !] طُوبَی لِمَنْ أَحَبَّکَ وَصَدَّقَ عَلَیْکَ وَ الْوَیْلُ لِمَنْ أَبْغَضَکَ وَکَذَّبَ عَلَیْکَ؛ ای علی! خوشا برحال دوست داران تو و آنان که تو را قبول دارند و وای بر آنان که تو را دشمن می دارند و تو را تکذیب می کنند» .(۳)

رهبر سپیدرویان

«إِنَّ اللهَ عَزَّوَجَلَّ أَوْحَی إِلَیَ فِی عَلِیٍ ثَلَاثَهَ أَشْیَاءَ لَیْلَهَ أَسْرِیَ بِی أَنَّهُ: سَیِّدَ الْمُسْلِمِینَ، وَإِمَامُ

۱- کافی ، ج ۱، ص ۲۰۹.

۲- بحار الأنوار ، ج ۲۷، ص ۱۹۴.

۳- عیون اخبار الرضا(علیه السّلام)، ج ۲، ص ۲۳۶؛ المستدرک ، حاکم نیشابوری ، ج ۳، ص ۱۳۵؛ کنز العمال ، ج ۱۳، ص ۶۲۲.

الْمُتَّقِینَ وَ قائِدُ الْغُرِّ الْمُحَلَّینَ؛ در شب معراج، خداوند سه ویژگی از علی (علیه السّلام) به من وحی فرمود: او سرور ایمان آورندگان و پیشوای پرهیزگاران و رهبر سپید رویان (در روز قیامت) است». (۱)

گذرنامه بهشت

«لا یَجُوزُ أَحَدُ الصِّراطَ إلّا مَنْ کَتَبَ لَهُ عَلِیٌ الْجَوازَ؛ اَحَدی از پل صراط نمی گذرد، جز کسی که از علی (علیه السّلام) جواز عبور داشته باشد» .(۲)

ایمنی در آخرت

«وَ أَمَّا عَلِیٌّ فَهُوَ الصِّدِیقُ الْأَکْبَرُ لَا یَخْشَی یَوْمَ الْقِیامَهِ مَنْ أَحَبَّهُ؛ علی(علیه السّلام) همان صدّیق اکبر است که هر کس او را دوست دارد، روز قیامت ترسی نخواهد داشت ».(۳)

اگر در دل همه مهر علی (علیه السّلام) بود...

«لَوِ اجْتَمَعَ النّاسُ عَلی حُبّ عَلِیٍّ بْنِ ابی طالب لَما خَلَقَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ النّارَ؛ اگر مردم بر محبت علی بن ابی طالب اتفاق داشتند، خدای بزرگ، آتش دوزخ را نمی آفرید».(۴)

آماده بهشت!

«قُلْ لِمَنْ أحَبَّ عَلیاً یَتَهَیّأ لِدُخُولِ الْجَنّه؛ به دوست دار علی (علیه السّلام) بگو خود را برای وارد شدن به بهشت آماده کند» (۵)

با این همه عظمت و شگفتی، باید گفت: «بختش بلند هر که گرفتار حیدر است » و همواره این ذکر را بر زبان جاری کرد که : « الْحَمْدُ لِله الَّذی جَعَلَنا مِنَ الْمُتَمَسِکِینَ بِولَایَهِ أَمیرالْمُؤمنینَ وَ الْأَئِمَّهِ (علیه السّلام).

۱- مناقب خوارزمی ، ص ۲۳۵؛ کنز العمال ، متقی هندی ، ج ۱۱، ص ۶۲۰.

۲- ذخائر العقبی ، عبدالله طبری ، ص ۷۱؛ المراجعات ، علامه شر ف الدین ، ص ۹۳.

۳- مأه منقبه ، ص ۱۶۴؛ المناقب ، خوارزمی حنفی ، ص ۷۲، ح ۱۵۰.

۴- کشف الغطاء ، شیخ جعفر کاشف الغطاء ، ج ۱، ص ۸؛ بحار الأنوار ، ج ۳۹، ص ۲۴۸.

۵- ینابیع الموده ، قندوزی ، ج ۲، ص ۷۹.

فصل سوم :آموزه هایی از خطبۀ غدیر

اشاره

شأن و مقام والای امیرمؤمنان (علیه السّلام) آن قدر در اوج قرار داشت که با وجود احتمال خطرها و کارشکنی ها، رسول اعظم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) وظیفه یافت ولایت حضرت را به همگان اعلام نماید و از آنان قول وفاداری و همراهی بگیرد.

پیامبر خدا (صلّی الله علیه و آله وسلّم)در خطبه ای نورانی و سرشار از آموزه های ناب دینی، راهبردهای اساسی زندگی دینی را بیان و منشور سبک زندگی مسلمانان حقیقی را ارائه کردند.

در این فرصت، فرازهایی از این خطبه مورد بازخوانی و دقت قرار می گیرد، بدان امید که تمسک به این کلمات نورانی، گامی به جلو در معنویت و معرفت شیعیان و پیروان حضرتش باشد.

انتخاب مطمئن

اشاره

«فَاعْلَمُوا مَعاشِرَ النّاسِ أَنَّ الله قَدْ نَصَبَهُ لَکُمْ وَلِیّاً وَإِماماً فَرَضَ طاعَتَهُ عَلَی کُلِّ مُوَحِّدٍ.» ای مردم! بدانید که خداوند او را برایتان صاحب اختیار و امام قرار داده، پیروی او را بر هر یکتاپرست، لازم شمرده است.فرازی از خطبه غدیر

مسیر یکی است!

هنگام مسافرت گاهی لازم است راننده با خلبان دیگری فرمان هدایت را به دست بگیرد و مسافران را به مقصد برساند. این تغییر و جابجایی، به معنای تغییر مسیر نیست؛ بلکه راننده جدید نیز که پیش از این امتحان های بسیاری را با موفقیت پشت سر گذاشته است، همان مقصد و هدف از پیش تعیین شده را خواهد پیمود و مسافران را با سلامت و آرامش به مقصد نهایی خواهد رساند.

ص: ۲۴

قطعاً در چنین وضعیتی یا آن گاه که راننده به هر علتی نتواند به مسیر ادامه دهد، آیا معقول و منطقی است کسی ادعا نماید یکی از مسافران یا مثلاً مسن ترین فرد حاضر در این جمع، به جای راننده یا خلبان هدایت مسافران را عهده دار شود؟ آیا نتیجه چنین انتخابی، جز سقوط و هلاکت خواهد بود؟!

امامت؛ تداوم نبوت

با فرا رسیدن روزهای پایانی عمر شریف پیامبر خاتم(صلّی الله علیه و آله وسلّم) ، به امر الهی بنا شد هدایت امت اسلامی به دست با کفایت امیرمؤمنان (علیه السّلام) سپرده شود؛ همان کسی که پیش از این بارها آزمون های بسیاری را با سرافرازی و موفقیت پشت سر نهاده بود و مدال های مختلف شجاعت، جوانمردی، مواسات و برادری، صداقت و عدالت، ایمان و دیانت، پاکی و طهارت و مانند آن را دریافت کرده بود و شاگرد ممتاز و نخبه رسول الله (صلّی الله علیه و آله وسلّم) در تمامی امتحانات بود.

همان کسی که رسول خدا(صلّی الله علیه و آله وسلّم) در خطبه غدیر، با تعابیری بلند و ژرف، به لیاقت و برازندگی او برای پوشیدن خلعت ولایت و هدایت امت تصریح نمودند و در فرازهای مختلف این خطبه فرمودند: «ای مردم! فضائل و برتری های علی بن ابی طالب نزد خداوند عزّوجل -که در قرآن نازل فرموده- بیش از آن است که من یک باره برشمارم . پس هر کس از مقامات او خبرداد و آن ها را شناخت، او را تصدیق و تأیید کنید» .(۱)

بعد مصادیقی از این فضائل را این گونه بیان فرمود: «ما نَزَلَتْ آیَهُ رِضاً (فی الْقُرآنِ، إلّا فیهِ ، وَلا خاطَبَ الله الَّذینَ آمَنُوا إلّأبَدَأ بِهِ، وَلَانَزَلَتْ آیَهُ مَدْحٍ فِی الْقُرآنِ إلّا فیهِ..؛ آیه ای در مورد رضایت پروردگار نازل نشده، مگر آنکه در شأن اوست. و خداوند مؤمنان را مخاطب قرار نداده ،

ص: ۲۵

۱- مَعاشِرَالنّاسِ، إنَّ فَضائِلَ عَلی بْنِ أَبی طالِبٍ عِنْدَالله عَزَّوَجَلَّ - وَ قَدْ أَنْزَلَهافِی الْقُرْآنِ - أَكْثَرُ مِنْ أَنْ أُحْصِیَها فی مَقامٍ واحِدٍ، فَمَنْ أَنْبَأَكُمْ بِها وَ عَرَفَها فَصَدِّقُوهُ.

مگر آنکه به او آغاز کرده [و او اولین شخص موردنظر خدای متعال بوده است] و آیه مدح و ستایشی نازل نگشته، مگر درباره او. و گواهی نداده خداوند به بهشت در سوره «هل أتی علی الإنسان»، مگر برای او، و این سوره را در حق غیر او نازل نکرده و با آن جز او را نستوده است».

سپس مهر تأیید خود و خدا را بر مهر و ولای مولای متقین زده و فرمودند: مَعاشِرَالنّاسِ، هذا عَلِی، أَنْصَرُکُمْ لی وَأَحَقُّکُمْ بی وَأَقْرَبُکُمْ إِلَی وَأَعَزُّکُمْ عَلَی، وَالله عَزَّوَجَلَّ وَأَنَاعَنْهُ راضِیانِ.؛ ای مردم! این علی یاورترین، سزاوارترین و نزدیک ترین و عزیزترین شما نسبت به من است. خداوند عزّوجل و من از علی (علیه السّلام) خشنود و راضی هستیم».

آینه غدیر

مؤمنان ولایتمدار مؤظفند همواره پشت سر سکان دار هدایت جامعه حرکت نمایند و در هر برهه از تاریخ که قرار گرفته اند، با شناخت صحیح از زمان، با قرار گرفتن پشت سر رهبر و پیشوای جامعه، نقش و وظیفه خود را به خوبی انجام دهند. رسول الله (صلّی الله علیه و آله وسلّم)و نیز در خطبه غدیر با تبیین ویژگی های برتر امیرمؤمنان علی (علیه السّلام)برای هدایت جامعه اسلامی، همگان را به پیروی از او و فرزندان ایشان فراخواندند و فرمودند: «فَعَلی وَلِیُّکُمْ وَمُبَیِّنٌ لَکُمْ، الَّذی نَصَبَهُ الله عَزَّوَجَلَّ لَکُمْ بَعْدی أَمینَ خَلْقِهِ؛ علی(علیه السّلام) صاحب اختیار و تبیین کننده برشماست. خداوند عزّوجل او را پس از من امانت دار خویش در میان آفریدگانش نهاده. همانا او از من و من از اویم و او و فرزندان من از جانشینان او، پرسش های شما را پاسخ دهند و آنچه را نمی دانید، به شما می آموزند».

ص: ۲۶

یک اتفاق تلخ

اشاره

«مَعاشِرَالنّاسِ، إِنَّما أَكْمَلَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ دينَكُمْ بِإِمامَتِهِ. فَمَنْ لَمْ يَأْتَمَّ بِهِ وَبِمَنْ يَقُومُ مَقامَهُ فَأُولئِكَ الَّذينَ حَبِطَتْ أَعْمالُهُمْ » ای مردم! خداوند دین شما را با امامت او کامل نمود، پس هر کس به او و کسانی که جانشین او از فرزندان من و از نسل او هستند اقتدا نکند، چنین کسانی اعمالشان در دنیا و آخرت از بین رفته و در آتش دائمی خواهند بود.

فرازی از خطبه غدیر

همه انسانها آرزوهای کوچک و بزرگی در سر پرورانده و برای تحقق آنها تلاش می نمایند. گاه انسان عمری در سایه زحمت و تلاش خود، سرمایه ای را جمع آوری می کند تا بتواند یکی از اهداف و آرزوهای خود همانند خرید خانه یا ماشین را جامه عمل بپوشاند و از به بار نشستن ثمره تلاش هایش مسرور گردد.

حال اگر در اثر اتفاقی پیش بینی نشده و دور از ذهن، تمام اندوخته هایش نیست و نابود شود، بدترین اتفاقی است که می توانست تصور کند؛ حادثه ای که تلخی آن هرگز فراموش نخواهد شد.

در عرصه دین داری و مسائل معنوی نیز چنین خطری وجود دارد و چه بسا برخی افراد بر اثر غفلت و جهل، ثمره یک عمر تلاش خود را بی اثر نموده و حاصلی جز حسرت و آه ، از آن همه زحمت و رنج نبرند.

به عبارت دیگر، اعمال عبادی، کارهای خیر، نماز و عبادت، خوش خلقی و نیک رفتاری، دستگیری و کمک به نیازمندان و مانند آن، همگی به مثابه سرمایه های معنوی برای

انسان است که به او انرژی حرکت برای رسیدن به مقصد نهایی قرب الهی و آراستگی به فضائل را می دهد، به شرط آنکه این سرمایه ها را با غفلت خود پوچ و نابود نگرداند. بنابر آموزه های دینی، مهم ترین عامل حفظ و حراست از این سرمایه های معنوی، پذیرش ولایت معصومین (علیهم السّلام) است.

آینه غدیر

خداوند می فرماید: «یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا أَطِیعُوا اللَّهَ وَأَطِیعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَکُمْ »؛ ای کسانی که ایمان آورده اید! اطاعت کنید خدا را، و اطاعت کنید رسول (خدا) را، و اعمال خود را باطل نسازید» .(۱)

معنای آیه آن است که گوش فرانادادن و بی اعتنایی به خواست و دستور خدا و پیامبر (صلّی الله علیه و آله وسلّم) ، مساوی با نابودی و از بین رفتن تمام اعمال آدمی است.

بدون شک، نقطه عطف پیروی از پیامبر(صلّی الله علیه و آله وسلّم) در غدیر خم، لزوم پیروی از ولایت امیرمؤمنان (علیه السّلام) و فرزندان معصوم ایشان است که بارها بر آن پافشاری و اصرار نمودند و خطاب به حضرت علی (علیه السّلام) فرمودند: «اگر[از فرصت امروز استفاده نکنم و]آنچه درباره ولایت تو است به مردم نرسانم، تمام اعمال من محو می شود.» (۲)

براین باور، تبعیت از ولایت، پیام اصلی خطبه غدیر است که بی توجهی به آن، اعمال انسان را پوچ و غضب الهی را برای او به دنبال خواهد آورد؛ همانگونه که حضرت فرمودند: «وَ مَنْ لَقی اللهَ عَزَّوَجَلَّ بِغَیرِ وِلَایَتِکَ فَقَطَ حَبَط عَمَلُهُ؛ کسی که بدون اعتقاد به ولایت تو، خدا را ملاقات کند، عملش را نابود ساخته است».(۳)

۱- سوره محمد، آیه ۳۳.

۲- « لَوْ لَمْ اُبَلّغْ مَا اُمِرْتُ بِهِ مِنْ وَلَایتِکَ لَحَبِطَ عَمَلِی ».امالی ، شیخ صدوق ، ص ۴۹۵؛ تفسیر نور الثقلین ، عروسی حویزی ، ج ۱، ص ۶۵۴.

۳- بحار الأنوار ، ج ۳۸، ص ۱۰۶.

امان از غفلت

اشاره

«عَلِی بْنُ ابی طالب الَّذی أَقَامَ الصِّلاهَ..» علی بن ابی طالب همان است که نماز به پا داشته و...

فرازی از خطبه غدیر

شهر بی خبران!

امروزه سرگرمی های پرجاذبه کم نیستند؛ از فیلم ها و برنامه های جذاب، بازی های متنوع رایانه ای، سینما و تلویزیون، برنامه های ورزشی، اینترنت و ماهواره، موبایل، شبکه های اجتماعی و فضای مجازی و دهها جذابیت دیگر که ساعت ها انسان را مجذوب و فریفته و گاه چنان غفلت زده می کند که ساعت ها از هیچ چیز خبردار نمی شود.

پروردگار مهربان برای اینکه انسان در مشکلات روزمره و وسوسه های شیطان گرفتار نگردد، دقایق و زمان های مشخصی را قرار داده تا انسان با شستشوی خود در زلال نماز، غبارهای غفلت را از جان و تن بشوید و پاکیزه و مطهر، به ادامه مسیر بندگی بپردازد. امام باقر (علیهم السّلام) در این رابطه می فرمایند: «اگرهرفرد با ایمانی، نمازهای واجب را به موقع و به طور صحیح انجام دهد، از غافلان نخواهد بود».(۱)

سخنی از رهبر

رهبر معظم انقلاب امام خامنه ای (حفظه الله) نیز در تعبیر زیبایی درباره نماز می فرماید: اینکه نماز را در هر روز گذاشته اند و با تناوب گذاشته اند، برای این است که ما دچار غفلت نشویم. یکی از بزرگترین نعمت های خدا، همین واجب کردن نماز برما است. اگر نماز را بر ما واجب نمی کردند، ماغرق در غفلت می شدیم؛ صبح از خواب که پا می شوید، به یاد خدا؛

۱- « اَیَّمَا مُؤْمِن حَافِظَ عَلَی الصَّلواتِ الْمَفْرُوضَهِ فَصَلّاهَا لِوَقتِهَا فَلَیسَ هَذَا مِنْ الْغَافِلین ».کافی ، ج ۳، ص ۲۷۰.

ظهر، وسط اشـتغالات زنـدگی و معیشتی، به یاد خـدا: شب، در پایان یک روزی که در آن تلاش کردیـد و کار کردید، به یاد خدا.(۱)

آینه غدیر

با توجه به جایگاه و اهمیت بی بدیل اقامه نماز در زندگی است که پیامبراعظم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) چند بار در خطبه غـدیر بر اقامه آن تأکیـد کردنـد و فرمودنـد: «أَلا وَإِنِّی أُجَدِّدُ الْقَوْلَ: أَلا فَأقیمُوا الصَّلاهَ وَأتُوا الزَّکاهَ وَأُمَروُا بِالْمَعروُفِ وَانْهوُا عَنِ الْمُنْکَرِ؛ هشـدار کـه دوبـاره می گـویم: بیـدار باشـید! نمـاز را بـه پـا داریـد و زکـات بپردازیـد و امربه معروف کنیـد و از منکر بازدارید».

و فرمود: «ای مردم! نماز را به پا دارید و زکات بپردازید، همانگونه که خداوند عزّوجل امر فرموده است .(۲)

نکتـه حـائز اهمیت اینکه آن حضـرت، نمـازگزاری را از لـوازم و بایسـته هـای سـبک زنـدگی مؤمنـان ولاـیت مـدار دانسـته و امیرمؤمنان (علیه السّلام) را به عنوان مصداق بارز از کسانی شمردند که در هر زمان و مکانی، بر این مسئله اهتمام داشتند.

چگونه ممکن است کسـی شـیعه و دوست دار علی (علیه السّلام) باشد، ولی نسبت به نماز کاهلی و سهل انگاری نموده، آن را ترک نماید؛ در حالی که حضـرت امیر (علیه السّـلام) می فرمود: «لَیسَ مِنّی مَنْ ضَـیَّعَ الصَّلاهَ؛ آن کس که نماز را تضییع نماید [ترک کند یا در اقامه آن سستی ورزد] از من نیست.(۳)

۱- بیانات در دیدار نمایندگان مجلس ۶/ ۳ ۹۴.

۲- «مَعاشِرَالنّاسِ، أَقیمُوا الصَّلاهَ وَ آتُوا الزَّکاهَ کَما أَمَرَکُمُ الله عَزَّوَجَلَّ،».

۳- مستدرک الوسائل ، ج ۳، ص ۹۸.

کمتر گناه کن!

اشاره

«...وَلایُوالی عَلِیّاً إِلاَّ الأَتقِی، وَلایُؤمِنُ بِهِ إِلّا مُؤمِنٌ مُخْلِصٌ ...و سرپرستی او را نمی پذیرد مگر رستگار پرهیزگار. و به او نمی گرود مگر ایمان داربی آلایش»

فرازی از خطبه غدیر

ناجی

شخصی به نام «ناجی» قصیده ای در مدح حضرت علی (علیه السّلام) سرود. شبی در عالم خواب خدمت آن حضرت شرفیاب شد. حضرت فرمود: «قصیده ای که درباره من سروده ای، بخوان !»

شاعر با شوق هر چه تمام، اشعار خود را یک یک خواند و در پایان نام خود را در شعر گنجاند و گفت:

ناجی اگر معامله ی حشر با علی است

از من شنو هر آنچه توانی گناه کن

حضرت امیر (علیه السّلام) فرمودند: «همه را خوب گفته ای، ولی آخرش را این چنین اصلاح کن؛ ناجی اگر معامله ی حشر با علی است

شرم از رخ علی کن و کمتر گناه کن(۱)

افتخاری برای همیشه

افتخار شیعه، پیروی کردن و منتسب بودن به نام مبارک امیرالمؤمنین (علیه السّلام)و ائمه

ص: ۳۱

۱- کشکول ممتاز ، ص ۴۰۴؛ مکاتبه واندیشه ، ش ۲۵، ص ۱۷۵.

معصومین (علیهم السّلام) است؛ نامی که در زمان رسول خدا(صلّی الله علیه و آله وسلّم) مطرح بود و سلمان و ابوذر و مقداد وعمار به شیعه بودن شهرت داشتند(۱) و به تعبیری، این نام مبارک را خاتم رسولان الهی بر پیروان آن حضرت نهادند و رسول خدا(صلّی الله علیه و آله وسلّم) ، بارها لفظ «شیعَتُکَ یا عَلِیُّ: شیعه توای علی... را بر زبان جاری فرمودند.

آن حضرت همچنین در روایات مختلف، شیعیان را تنها گروه نجات یافته و برترین مردمان دانسته و آنگاه که آیه: «إِنَّ الَّذِینَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِکَ هُمْ خَیْرُ الْبَرِیَّهِ »؛(۲) نازل شد، خطاب به حضرت علی (علیه السّلام) فرمودند: «منظور از این آیه، تو و شیعیانت هستید که در روز قیامت وارد عرصه محشر می شوید؛ در حالی که هم شما از خدا راضی هستید و هم خدا از شما راضی است و دشمنیت وارد [محشر] می شود، در حالی که خشمگین و به زور به جهنم می رود».(۳)

امیرمؤمنان علی (علیه السّلام) نیز درباره مقام والا و جایگاه باعظمت شیعیان فرمود: «أَلَا وَإِنَّ لِکُلِ شَیْءٍ عِزّاً الْإِسْلَام الشِّیعَهُ ...؛ آگاه باشید! به راستی هر چیزی را عزتی است و عزت، اسلام شیعه است. آگاه باشید! برای هر چیزی رکنی است و رکن اسلام شیعه است. برای هر چیزی علو و برتری است و برتری اسلام شیعه است. بیدار باشید! برای هر چیزی آقا و سروری است و سید مجالس، مجالس شیعه است. آگاه باشید. برای هر چیزی آبرویی است و آبروی اسلام شیعه است، بیدار باشید. برای هر چیزی پیشوایی است و پیشوای زمین آن سرزمینی است که شیعه در آن زندگی می کند».(۴)

راستی که این همه عظمت جز بر قامت راستین شیعه نزیبد و جز بر پیروان راستین علی (علیه السّلام) بر دیگران منطبق نشود. اینجاست که مسئولیت شیعه بودن صد چندان می شود. مبادا کسی

۱- شیعه در اسلام ، علّامه سید محمد حسین طباطبایی ، صص ۴- ۵.

۲- سوره بینه ، آیه ۷.

۳- « هُوَاَنْتَ وَشِیعَتُکَ تَأتِی اَنْتَ وَ شِیعَتُکَ یَوْمَ الْقِیامَهِ راضِینَ مَرضِیّنَ وَیَأتی عَدُوُّکَ غَضبْاناً مُقْحَمینَ ».شواهد التنزیل ، حاکم حسکانی ، ج ۲، ص ۳۵۷، ح ۱۱۲۶.

۴- « أَلَا وَإِن لِکُلِ شَیْءٍ دَعامَهً وَدِعَامَهُ الْإِسْلَام الشِّیعَهُ أَلَا لِکُلِّ شَیءٍ سَیّداً وَسَیّدُالْمَجَالِسِ مَجَالِسُ الشِّیعَهِ أَلَا وَإِنَّ لِکُلِ شَیء شَرَفاً وَشَرَفُ الْإِسْلَامِ الشِّیعَهُ أَلَا وَ إِنَّ لِکُلِ شَیْءٍ إِمَاماً وَإِمَامُ الأَرْضِ أَرْضٌ تَسْکُنُهَا الشِّیعَهُ ». بحار الأنوار ، ج ۶۵، ص ۸۰.

ادعای شیعه گری داشته باشد، ولی باعث عزّت و آبروی اسلام نباشد! مبادا تنها نامی از شیعه بودن را با خود یدک بکشیم، ولی عمل و رفتارمان هیچ شباهتی با مولا نداشته باشد؟ اینکه از شیعه فقط نام بدانیم بد است

مانمک گیر چنین لقمه بمانیم بد است

شیعه یعنی کفن سرخ بلا پوشیدن

شیعه یعنی عشقی ز خدا نوشیدن

آینه غدیر

پیام غدیر همین است که ولایت امیرمؤمنان (علیه السّلام) ، نجات دهنده است؛ ولی بِشَرطِهَا وَ شُروُطِها، عجیب آنکه پیامبر اعظم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) در جمع آن مردمان و همه پیروان و دوست داران علی(علیه السّلام) فرمودند: «فَلْيَعْمَلْ كُلُّ امْرِءٍ عَلی مايَجِدُ لِعَلِی فی قَلْبِهِ مِنَ الْحُبِّ وَالْبُغضِ؛ اینک هر کس پایه کار خویش را مهر و محبت و یا خشم و ناراحتی علی در دل قرار دهد » . مفهوم ساده ای که از این جمله می توان برداشت کرد این است که ای شیعیان و محبان علی(علیه السّلام) ، رفتارهای خودتان را به اندازه محبتی که به حضرت علی (علیه السّلام) دارید، بر مدار دین و رضایت الهی قرار دهید و بدانید که شیعگی تنها به ادعا نیست.

حال هر کس باید به خود و اعضای خانواده و وابستگان خویش بنگرد و بسنجد که زندگی، پوشش، عبادت، کسب و کار و دیگر شؤون زندگی او، چه اندازه با دستورات دینی هماهنگ است و لبخند رضایت را بر لبان مبارک امیرمؤمنان (علیه السّلام) و فرزندش امام زمان و می نشاند و یا اینکه خدای ناکرده، عرق شرم و خجلت بر پیشانی!

ص: ۳۳

خدا آن روز را نیاورد

اشاره

« وَلا نَبْتَغی بِذالِکَ بَدَلاً وَلایَرَی الله مِنْ أَنْفُسِنا حِوَلاً »هرگز پیمانمان را دگرگون نخواهیم کرد و خداوند از ما شکست عهد نبیند.

فرازی از خطبه غدیر

موج های شبهه

هنگام هجوم سیل بنیان کن و موج های دهشت آور، برای محفوظ ماندن از آسیب و خطر، انسان باید خود را در پناه حصارهای مستحکم قرار دهد، در غیر این صورت، هرگونه سستی و کاهلی، مساوی با مرگ و اتفاقات ناخوشایند دیگر خواهد بود.

امروزه بارش هجمه های فکری و سیل شبهات پیرامون ولایت امیرمؤمنان (علیه السّلام) ، باورهای دینی، ارزش ها و هنجارهای مذهبی و خانوادگی و مانند آن، از راه های گوناگون ماهواره ای، رسانه ای ، شبکه های اجتماعی، فضاهای مجازی، محفل دوستان ناآگاه یا مغرض، فیلم و سریال و مانند آن، بسان موج های سیل آسا به سوی ذهن و فکر انسان روانه اند که اگر انسان خود را در پناه اطلاعات صحیح علمی، تاریخی، مذهبی و نیز مراجعه به کارشناسان دینی قرار ندهد و به حصار محکم قرآن و دیگر عبادات تکیه ننماید، شبهات و پرسش های هدفمند این

چنین، چه بسا باعث تزلزل او شده و زمانی به خود بیاید که کار از کار گذشته و متوجه گردد که انگار دیگران معرفت و عشق پیشین نسبت به مولای متقیان(علیه السّلام) ، ولایت اهل بیت (علیه السّلام) و باورهای زیبای دینی را ندارد و حس و حال خوش گذشته، از او سلب شده است.

برای در امان ماندن از این هجمه ها، علاوه بر مطالعات دینی و پرسش از آگاهان مورد اطمینان مذهبی، باید نسبت به ذکر، نماز، قرائت قرآن و ادعیه و دیگر عبادات، اهتمام و

جدیت بیشتری به خرج داد و از خواندن دعای غریق غفلت نورزید، همانطور که امام صادق (علیه السّلام) برای در امان ماندن از شبهه ها و هجمه های فکری و دینی دوران غیبت حضرت حجت (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، خواندن این دعا را سفارش کردند و فرمودند: «پس از این، شبهه ای شما را خواهد رسید، که بدون نشانه دیده شدنی و امام هدایت کننده ای خواهید ماند و از آن نجات نمی یابد، مگر کسی که دعای غریق را بخواند.

راوی می گوید: عرضه داشتم: دعای غریق چگونه است؟

فرمود: چنین بگوید: «یَا اللهُ یَارحْمنُ یَا رَحِیمُ یَا مُقَلِّبَ القُلُوبِ ثَبِتْ قَلْبِي عَلى دِينِكَ؛ ای خداوند! ای رحمان! ای مهربان! ای دگرگون کننده دلها! دل مرا بردینت پایدار کن».(۱)

آینه غدیر

به همین جهت بود که در خطبه غدیر، وقتی نوبت به بیعت رسید ، رسول الله (صلّی الله علیه و آله وسلّم) فرمودند: با تمام وجودتان بیعت کنید و از خدا بخواهید که طلای ناب ولایت امیرالمؤمنین (علیه السّلام) و اولاد او را از شما نگیرد و همیشه بر ولایت ایشان پایدار بمانید. بعد فرمودند: همگان این جمله را تکرار کنید و بگویید: «وَلَا نَبْتَغی بِذالِكَ بَدَلاً وَلَایَرَی الله مِنْ أَنْفُسِنا حِوَلاً»؛ یعنی خدا نکند روزی بیاید که ولایت امیرمومنان (علیه السّلام) و اولاد طاهرین ایشان را با بدلیجات دنیایی معاوضه نماییم و دشمنان ولایت را شاد نماییم.

معنویت های کورشده

اشاره

« قُولُوا: (سَمِعْنا وَأَطعْنا)، وَقُولوا (اَلْحَمْدُ لِلهِ الَّذی هَدانا لِهذَا وَما كُنّا لِنَهْتَدِی لَوْلا أَنْ هَدانَا الله» بگویید: «شنیدیم و فرمان می بریم و نیز بگویید: «تمام سپاس و ستایش، خدایی

۱- کمال الدین وتمام النعمه ، شیخ صدوق ، ج۲، ص ۳۵۱، مکیال المکارم ، سید محمد تقی اصفهانی ، ج ۲، ص ۲۶۰.

راست که ما را به این راهنمایی فرمود، وگرنه راه نمی یافتیم.

فرازی از خطبه غدیر

توقع نابجا

کسی که دستانش را روی شعله های آتش بگیرد، یا وقتی که تفنگ بر شقیقه کسی نهاده و انگشتش را آماده شلیک کرده است، نمی تواند توقع داشته باشد مأموران الهی انگشتان او را گرفته و با خواهش و التماس، او را از انجام این عمل ناپسند منصرف نمایند!

این توهمات و توقعات، جایی در عالم واقعیت ندارد و خداوند متعال، قدرت انتخاب و انجام عمل مثبت یا منفی را از انسان سلب نمی کند؛ چرا که وقتی انسان مجبور به انجام خوبی ها و ناتوان از گناه باشد، بهشت و جهنم نامفهوم و بی ارزش خواهد شد.

واقعیت این است که خداوند به بشر نعمت هدایت و قدرت انتخاب مسیر را عنایت کرده است و بدی ها و خوبی ها را برای او آشکار ساخته است، حال اگر کسی می خواهد خود، خانواده و جامعه را با آتش گناهان بسوزاند و آرامش و معنویت خود و خانواده را سلب نماید ، خداوند متعال با جبر و اجبار، مانع انتخاب او نخواهد شد؛ زیرا پیش از این به او قدرت عقل، اراده ، درک صحیح و استفاده از تجارب دیگران را عنایت فرموده و او می تواند با پای بندی به آموزه های دینی و دوری از مفاسد و گناهان، خود و بستگان را از آتش خشم و قهر الهی مصون دارد.

کسی که نسبت به حجاب و پوشش همسر و دخترش بی تفاوت است، نسبت به نماز و روزه و دیگر واجبات سهل انگار است، حریم محرم و نامحرم برایش معنایی ندارد، در کسب و کار رعایت حلال و حرام نمی کند و خلاصه نسبت به هر گناهی متمایل و نسبت به هر واجبی

بی تفاوت است، چنین فردی را بایـد از جمله ناسپاس ترین افراد به شـمار آورد که نعمت هـدایت و ولایت را به بهای انـدک لذت های گذرا واگذار کرده و خود و خانواده را از سعادت و خوشبختی حقیقی دور نموده است.

آینه غدیر

پیـام غـدیر نیز آن است که هـدایت از جـانب پروردگـار است: «وَنَزَعْنَا مَا فِی صُـدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْـدُ لِلَّهِ الَّذِی هَـدَانَا لِهَـذَا وَمَـا کُنَّا لِنَهْتَـدِیَ لَوْلَـا أَنْ هَـدَانَا اللَّهُ »، و همگـان بایـد با قرار گرفتن در سایه چتر حمایتی امامت و ولایت ائمه هدی (علیه السّـلام) ، از نعمت هدایت به خوبی ها و گرایش به معنویات و پذیرش ولایت امیرمؤمنان (علیه السّلام) سپاسگزاری نمایند و و به وظیفه خود که همان اطاعت و تسلیم در برابر فرامین الهی است، عمل نمایند: «وَقُولُوا: سَمِعْنا وَ أَطَعْناء بگویید: شنیدیم و فرمان می بریم.

هنرایمان به نادیده ها

اشاره

« أَلاـ إِنَّ أَوْلِیـائَهُمُ الَّذینَ یَخْشَـوْنَ رَبَّهُمْ بِـالغَیْب لَهُمْ مَغْفِرَهٌ وَأجْرٌ کَـبیرٌ.» بدانیـد که یـاران امامـان در نهـان و غیب، از پروردگـار خویش ترسانند، آمرزش و پاداش بزرگ برای آنان خواهد بود.

فرازی از خطبه غدیر

خانه ای در بهشت

روزی «زبیـده» همسر هـارون الرشـید ملعون در راه بهلول را دیـد که بـا کودکـان بـازی می کرد و با انگشت بر زمین خط می کشید.

پرسید: چه می کنی؟

گفت: خانه می سازم .

پرسید: این خانه را می فروشی؟

گفت: آری.

پرسید: قیمت آن چقدر است؟

بهلول مبلغی ذکر کرد.

زبیده فرمان داد که آن مبلغ را به بهلول بدهند و خود دور شد.

بهلول زرها را گرفت و میان فقیران تقسیم کرد.

شب هارون الرشید در خواب دید که وارد بهشت شده، به خانه ای رسید و چون خواست داخل شود او را مانع شدند و گفتند: این خانه از زبیده همسر توست.

فردای آن روز، هارون ماجرا را از زبیده پرسید. زبیده قصه بهلول را بازگو کرد.

هارون نزد بهلول رفت و او را دید که با اطفال بازی می کند و خانه می سازد. گفت: این خانه را می فروشی؟

بهلول گفت: آری!

هارون پرسید: بهایش چه مقدار است؟

بهلول چندان مال نام برد که در جهان نبود. هارون گفت: به زبیده به اندک چیزی فروخته ای.

بهلول خندید و گفت: زبیده ندیده خریده و تو دیده می خری، میان این دو، فرق بسیار است. (۱)

البته امثال هارون الرشید به واسطه جنایت هایی که کرده اند، هرگز بهشتی نخواهند شد،

۱- گنجینه سخنوران ص ۵۰۴؛ بهلول عاقل، صحفی ، ص ۶۴، هزار ویک حکایت اخلاقی ، ص ۲۰۹.

ولی نکته قابل تأملی که در این حکایت نهفته است اینکه ، باور به غیب و نادیـده ها، یکی از اصول و پایه های دینداری اسـت که باعث نظم بخشی و جهت دهی به افکار و رفتار انسان می گردد و نمایان گر میزان باور قلبی او خواهد بود.

قرآن کریم نیز در بیان نشانه های خـداباوران و متقین می فرماید: «ذَلِکَ الْکِتَابُ لَا رَیْبَ فِیهِ هُدًی لِلْمُتَّقِینَ الَّذِینَ یُؤْمِنُونَ بِالْغَیْبِ وَیُقِیمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ یُنْفِقُونَ »؛ این کتاب، هیچ شکی در آن نیست ، راهنمای پرهیزگاران است. (پرهیزکاران) کسانی هسـتند که به غیب آنچه از حس پوشـیده و پنهان است ایمان می آورنـد؛ و نماز را برپا می دارنـد و از تمام نعمت ها ومواهبی که به آنان روزی داده ایم، انفاق می کنند».(۱)

بر این بـاور، هنر بنـدگی این است که انسان چیزهای ندیـده را باور و قبول کنـد. مؤمن، کسـی است که خـدا و اهل بیت (علیه السّلام) را اگرچه ندیده ، ولی باور داشته باشد.

اکنون نیز که دست شـیعیان از مولایشـان صـاحب الزمـان (عجل الله تعالی فرجه الشـریف)کوتاه است، این باورپـذیری و متعبد بودن به آموزه های دینی، برگ برنده ایمان و علامتی بر نیکویی آن است؛ از این رو رسول خدا (صـلّی الله علیه و آله وسـلّم) خطاب به امیرمؤمنان (علیه السّـلام) فرمودند: «ای علی! بزرگترین مردمان در ایمان و یقین (به خداوند و نشانه های او) کسانی هسـتند که در آخرالزمان زنـدگی می کنند، آنها پیامبرشان را ندیده اند و امامشان در غیبت به سـر می برد، با این همه از روی علوم و معارف و کتاب هایی که در اختیار دارند، ایمان آورده و در ایمان خود پایداری می ورزند» .(۲)

آینه غدیر

در خطبه غدیر، پیامبر اعظم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) یکی از نشانه های دوستان و همراهان امام (علیه السّلام) را کسانی

۱- سوره بقره ، آیات ۲و ۳.

۲- بحار الأنوارج ۵۲ ص ۱۲۵.

می دانـد که بـاور به غیب داشـته و این باور، آنان را از زشتی ها و رفتارهای آلوده دور می کنـد؛ این افراد، با ایمانی سترگ و قابل سـتایش، لایق بهشت و اجر و پاداش بزرگ الهی انـد که در کوران فتنه ها و آماده بودن بسترهای گناه و بی بندوباری، بر باورهـای ایمـانی خویش اسـتوار مانـده و برای جلب رضـایت مولاـی خویش، لحظه ای از خـداباوری و خـداخواهی خود نمی کاهند.

بفرمایید بهشت!

مَعاشِرَالنَّاسِ، السّابِقُونَ إِلی مُبایَعَتِهِ وَ مُوالاتِهِ وَ التَّسْلیمِ عَلَیْهِ بِإِمْرَهِ الْمُؤْمِنینَ أُولئِکَ هُمُ الْفائِزُونَ فی جَنّاتِ النَّعیمِ.

؛ ای مردم! سـبقت جویان به بیعت و پیمان و سـرپرستی او و سـلام دهندگان بر او با لقب امیرالمؤمنین، رستگارانند و در بهشت های پربهره خواهند بود».

فرازی از خطبه غدیر

رستگاران

همگان آرزومند سـعادت و خوشـبختی و رسیدن به فلاح و رستگاری هستند. نگاهی به معارف دینی به ما می آموزد که وقتی تلاش های انسان در زندگی، او را به «هدف خلقت » برساند، «فائزه »و رستگار است.

فوز در فرهنـگ دینی آن است که انسـان بـا بهره گیری از نعمت هـای خـدا بتوانـد سـعادت جـاودانه را که کامیـابی آخرت و بهشت است، به دست آورد. به دیگر سـخن، فوز عظیم و رسـتگاری کامل، رسیدن به کامروایی اُخروی است. به تعبیر حضرت علی (علیه السّلام) : « الاخِرَهُ فَوزُ السُعَدَاء ».(۱)

امام حسین را نیز فرمودند: «انِّ الدُّنیا حُلوُها ومُرُّها حُلُمٌ و الإِنتِباهُ فی الاخرهِ والفائِزُ مَن

ص: ۴۰

۱- عیون الحکم و المواعظ ، ص ۲۴.

فازَ فیها و الشَّقیُّ مَن شَقی فیها؛ بدانید که تلخ و شیرین دنیا همه اش خواب و خیال است. بیداری و هشیاری در آخرت است؛ فائزو رستگار کسی است که در آخرت به سعادت برسد و بدبخت کسی است که به شقاوت آخرت گرفتار آید.(۱)

سرچشمه رستگاری

نگاهی به قرآن ما را با سرچشمه سعادت و رستگاری آشنا کرده و راه های سعادتمندی را به ما نشان می دهد. قرآن می فرماید: « وَمَنْ یُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِیمًا »کسی که مطیع خدا باشد یعنی از خدا و رسول اطاعت و پیروی کند، به فوز عظیم دست پیدا می کند»(۲)

در آیه ای دیگر، ایمان همراه با هجرت و جهاد در راه خدا را نشانه کامیابی و رسیدن به رستگاری می شمارد و می فرماید: «آنها که ایمان آوردند و هجرت نمودند و با مال و جان خود در راه خدا جهاد کردند، در بالاترین درجه در نزد پروردگارند و ایشان فائز هستند». (۳)

و در بیانی دیگر، معامله با خدا و ایثار مال و جان را از علائم فلاح و فوز دانسته و می فرماید؛ همانا خدا از مؤمنان جان و مالشان را به بهای بهشت خریداری کرد؛ آنان در راه خدا می جنگند و می کشند و کشته می شوند. این در تورات و انجیل و قرآن وعده ی حقی بر عهده خدا است ، و چه کسی از خدا به عهد خویش وفادارتر است؟ پس به این معامله ای که با خدا کرده اید شادمان باشید و این همان رستگاری بزرگ است».(۴)

و پیرامون صبر و استقامت می فرماید: « «إِنِّی جَزَیْتُهُمُ الْیَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ »؛ من [هم] امروز به (پاس) آنکه صبر کردند، بدانان پاداش دادم، آنها پیروز و رستگارند».۶۲(۵)

ص: ۴۱

۱- بحار الأنوار ، ج۱، ص ۱۵۰.

۲- سوره احزاب ، آیه ۷۱.

۳- «الَّذِینَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِی سَبِیلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِکَ هُمُ الْفَائِزُونَ ».توبه ،آیه ۲۰.

۴- «إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِینَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ یُقَاتِلُونَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَیَقْتُلُونَ وَیُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَیْهِ حَقًّا فِی التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِیلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَیْعِکُمُ الَّذِی بَایَعْتُمْ بِهِ وَذَلِکَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِیمُ ».سوره توبه ، آیه ۱۱۱.

۵- سوره مؤمنون ، آیه ۱۱۱.

علی (علیه السّلام)؛ امام رستگاران

به راستی چه کسی جز امیرمؤمنان علی (علیه السّلام)؛ امام رستگاران است که تمامی این ویژگی ها در او تجلی نموده باشد؛ او که در همه حالات از خدا و رسولش اطاعت نمود؛ در هجرت همگام و همراه وفادار پیامبر بود؛ با مال و جان ایثار نمود؛ در معامله ای بزرگ با خدا در بستر پیامبر (صلّی الله علیه و آله وسلّم)در لیله المبیت خوابید و جان خویش را فدای پیامبر ساخت؛ به خاطر مصلحت اسلام، صبر و سکوت ۲۵ ساله را به جان خرید و ....

آری! رستگار واقعی امیرمؤمنان (علیه السّلام) است که نه تنها خود به فوز و رستگاری بزرگ و سعادت آخرت دست یافت، بلکه پیروان و شیعیان او نیز با پیروی از ایشان و تداوم همان مسیر خداخواهی و معامله با پروردگار در ساحت های گوناگون زندگی، به فوز و رستگاری دست خواهند یافت؛ همانگونه که «جابر بن عبدالله انصاری » می گوید: خدمت پیغمبر اکرم(صلّی الله علیه و آله وسلّم) کنار خانه خدا نشسته بودیم، علی (علیه السّلام) به سوی ما آمد. هنگامی که چشم پیامبر (صلّی الله علیه و آله وسلّم) به او افتاد، فرمود: «برادرم به سراغ شما می آید . سپس رو به کعبه کرد و فرمود: «وَ ربِّ هذِهِ الْبَنِیَهِ إِنَّ هذا وَشِیعَتَهُ هُمُ الْفائِزُونَ یَوْمَ الْقِیَامَهِ؛ به خدای این بنا (کعبه) قسم که این (مرد) و شیعیانش در قیامت رستگارنده .(۱)

و حضرت زهرا (علیهاالسّلام) می فرمایند: «همانا سعادتمند (به معنای کامل و حقیقی کسی است که علی (علیه السّلام) را در دوران زندگی و پس از مرگش، دوست داشته باشد».(۲)

ص: ۴۲

۱- ینابیع الموده ، قندوزی حنفی ، ج۱، ص ۱۹۶.
۲- « السَّعیدُ مَن أَحَبَّ عَلّیاً فی حَیَاتِهِ وَبَعدَ مَوتِهِ» .مجمع الزوائد علامه هیثمی ، ج ۹، ص ۱۳۲.

فوز حقیقی و رسیدن به بهشت رضوان الهی، تنها در سایه سار ولایت ممکن خواهد شد، همانگونه که در زیارت جامعه کبیره می خوانیم: «فَازَ الفَائِزُونَ بِوَلَایَتِكُمْ بِكُمْ يُسْلَكُ إِلَى الرِّضْوَان؛ هرکس که رستگار شده با ولایت شماست و با شما راه رضایت الهی پیموده می شود.»

پیامبر اعظم(صلّی الله علیه و آله وسلّم) نیز شرط کامیابی در آخرت را پذیرش ولایت امیرمؤمنان (علیه السّلام) دانستند و فرمودند: « مَعاشِرَالنَّاسِ، السّابِقُونَ إِلی مُبایَعَتِهِ وَ مُوالاتِهِ وَ التَّسْلیمِ عَلَیْهِ بِإِمْرَهِ الْمُؤْمِنینَ أُولئکَ هُمُ الْفائِزُونَ فی جَنّاتِ النَّعیمِ.؛ ای مردم! سبقت جویان به بیعت و پیمان و سرپرستی او و سلام دهندگان براو با لقب امیرالمؤمنین، رستگارانند و در بهشت های پربهره خواهند بود».

گلستان خوبی ها

اشاره

«مَعاشِرَالنّاسِ، قُولُوا ما یَرْضَی الله بِهِ عَنْکُمْ مِنَ الْقَوْلِ، فَإِنْ تَکْفُرُوا أَنْتُمْ وَ مَنْ فِی الْأَرْضِ جَمیعاً فَلَنْ یَضُرَّالله شَیْئاً». ای مردم! آن چه خدا را خشنود می کند بگویید. پس اگر شما و تمامی زمینیان کفر ورزند، خدا را زیانی نخواهد رسانید». فرازی از خطبه غدیر

عطر خداخواهی

با دیدن زیبایی های گلستان، حس نشاط و آرامش به انسان منتقل می شود و استفاده از گرمای خورشید هم سلامت و روشنایی برای انسان به ارمغان می آورد. این طور نیست که با نرفتن به گلستان، گلها دچار افسردگی گردند یا عطرشان را از دست بدهند! همانگونه که با خزیدن در کنج خانه و خود را از تابش نور خورشید محروم کردن، از گرما و روشنایی خورشید

کاسته نخواهد شد.

خداونـد متعال با برنامه ها، ارشادها، هدایت ها و تبیین بایدها و نبایدها در قالب احکام شـرعی، انسان را به گلسـتان سـعادت و بهره منـد شـدن از خوان کرم الهی و معطّر شـدن به عطر معنویت فرا می خوانـد، تا آرامش، خوشـی، لذت های پایدار و دیگر خوبی هـا و زیبـایی هـا را به مشـام جـان انسـان مؤمن و خـداباور برسانـد و آنـان بـا چیـدن گـل هـای فضائـل اخلاـقی، شـمیم خداخواهی و تقوا را در سبک زندگی خویش استشمام نموده، سعادت دنیا و آخرت را به دست آورند.

حال اگر کسـی به جای گلسـتان زیبا و دلنشـین، مسیر مقابل آن را برگزیند و به همان دلخوش باشد، تنها خود اوست که زیان می بیند و با انتخاب نادرست خویش، محرومیت ها را برای خود به ارمغان می آورد.

آینه غدیر

خداونـد از فضل و عنایت خویش به بندگان فرصت زندگی داده و با فرسـتادن انبیا و رسولان، مسـیر صـحیح را بدانها نمایانده است؛(۱) حال اگر کسـی ناسپاسـی نمایـد و مسیر ناصـحیح را انتخاب نماید و با سـرباز زدن از فرمان الهی، خود را در گناه و معصـیت غوطه ور سازد و از معنویات و خـداخواهی فاصـله بگیرد، ضـرر و زیان آن تنها متوجه خود او شده، لحظه به لحظه بر اضـطراب و ناآرامی، تنش های عصبی، درگیری های خانوادگی، اختلافات ناتمام، سـردرگمی و حیرت، خستگی و افسردگی و دیگری بلاهای او افزوده شـده، وامانده و درمانده خواهد گردید. به تعبیر قرآن کریم: «وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا »؛ کسی که از یاد من روی گرداند، زندگی سختی در انتظار اوست».(۲)

ص: ۴۴

۱- قرآن کریم می فرمایـد:«إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا »؛ ماراه رابه او نشان دادیم ، یا شپاسـگذار است [می پذیرد] ویا کفران [می کند] ».سوره انسان، آیه ۳.

۲- سوره طه ، آیه ۱۲۴.

در خطبه غدیر نیز تمام تلاش پیامبر (صلّی الله علیه و آله وسلّم)آن بود که مردم را به گلستان ولایت امیرمؤمنان (علیه السّلام) وارد نماید و با نمایاندن راه صحیح، آنان را از پیمودن مسیر نادرست و فرو غلطیدن در دام شهوات و تباهی ها رهایی بخشد؛ از این رو فرمود: «مَعاشِرَ النّاسِ ... فَإنْ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِی الأَرْضِ جَمیعاً فَلَنْ یَضُرالله شَیْئاً ای مردم!.. اگر شما و تمامی زمینیان کفر ورزند، خدا را زیانی نخواهد رسانید».

به راستی با دوری از خورشید ولایت امیرمؤمنان علی (علیه السّلام) و اولاد طاهرین ایشان (علیه السّلام) ، چه کسانی متضرر شدند؟

تحفه ای مبارک!

اشاره

مَعاشِرَالنّاسِ، التَّقْوی، التَّقْوی، وَاحْذَرُوا السّاعَهَ کَما قالَ الله عَزَّوَجَلَّ: (إِنَّ زَلْزَلَهَ السّاعَهِ شَیءٌ عَظیمٌ). ای مردم! تقوا را، تقوا را رعایت کرده، از سختی روز قیامت بهراسید، همان گونه که خداوند عزّوجل فرمود: «البته زمین لرزه روز رستاخیز حادثه بزرگی است» . فرازی از خطبه غدیر

هنگامه خطر

عقل انسان حکم می کند که هرجا احتمال خطر و آسیب وجود دارد، دست به عصا شده و با احتیاط گام بردارد؛ همانگونه که هنگام قدم نهادن در محیطی که احتمال انفجار مین وجود داشته باشد، ترسان و لرزان حرکت خواهد نمود و خود را از آن منطقه دور می سازد.

تقوایی که در آموزه های دینی بیان شده و آیات و روایات فراوانی به آن اشاره کرده اند، سنگر گرفتن در مقابل تیرهای گناه شیطان و وسوسه هایی است که از هرسو، قلب و ذهن انسان را نشانه رفته اند تا او را مجروح کرده و به تدریج از پای درآورند.

ص: ۴۵

امیرمؤمنـان حضـرت علی (علیه السّـلام) نیز در تـبیین واژه تقوا تعـابیر جـالبی دارد: «اعْلَمُوا عِبَادَ اللهِ أَنَّ التَّقْوَی دَارُ حِصْنٍ عَزِیزٍ؛ بندگان خدا! بدانید تقوا دژی پولادین و نفوذناپذیر است» .(۱)

در جای دیگر فرموده انـد: « بنـدگان خـدا! شـما را به تقوای الهی سـفارش می کنم ...؛ زیرا تقوا در زندگی امروز شـما، سپر و نگهبان در برابر گناهان است و در فردا، راهی برای رفتن به بهشت است».(۲)

تحفه ای مبارک

براین بـاور، تقـوا، تحفـه ای است آسـمانی و حرزی است مبـارک که نگهدارنـده زمینیـان از انحراف و ناهنجـاری و دوری از سرشت خـدایی آنـان است که بـا ایجـاد نورانیت در نهـاد انسـان متقی، درجه صـبوری و تحمـل سـختیها را بالاـ برده، حافظ و نگهدارنده او از لغزش ها و انحراف های گوناگون فردی، خانوادگی، اجتماعی، سیاسی و مانند آن خواهد شد.

به تعبیر شـهید مطهری (رحمه الله) : یکی از مسائل روز در دنیای ما مسـئله طلاق است. بدون شک عوامل اجتماعی گوناگونی در بروز این مسـئله دخـالت دارد. اما به طور کلی عامل اصـلی افزایش طلاق ها، از بین رفتن عنصـر تقوا است. اگر تقوا از میان مردم کم نشـده بود و مردان و زنان بی بندوبار نشده بودند، این قدر طلاق زیاد نمی شد. در زندگی قدیم نواقص و مشـکلات بیشتری وجود داشت. حتماً مشـکلاتی که در زندگی خانوادگی امروزی است در گذشـته زیادتر بود، ولی در عین حال، عنصر ایمـان و تقوا بسـیاری از آن مشـکلات را حـل می کرد. ولی ما امروز این عنصـر را از دست داده ایم و با اینکه وسائل زنـدگی بهتر است، با مشکلات بیشتری مواجه هستیم .(۳)

ص: ۴۶

۱- نهج البلاغه ، خطبه ۱۵۷.

۲- همان ، خطبه ۱۹۱.

۳- نک: مرتضی مطهری - ده گفتار- صفحه ۳۴-۳۷.

آینه غدیر

هرقدم پا پس نهادن از تقوا و بی تفاوتی نسبت به جلوه ای از جلوه های خداترسی و هرگونه بی خیالی نسبت به مصداقی از مصادیق پرهیز از گناه، منجربه لغزش پایه های دینداری و تسلط بیش از پیش شیطان بر انسان خواهد شد؛ به گونه ای که روزی فرا می رسد که آدمی نه تنها نسبت به انجام واجبات و دستورات دینی سرباز می زند، بلکه از انجام رفتار غیراخلاقی و غیردینی نیز احساس شرم نمی کند و معارف دینی و احکام شرعی مانند نماز، حجاب، غیرت ناموسی، رعایت عفت کلام، کسب حلال و مانند آن را یکی پس از دیگری کنار زده، کارش به مقابله با ولی خدا و رهبر حکومت اسلامی می انجامد؛ از این رو رسول خدا در خطبه غدیربا هشدار نسبت به این مسئله فرمودند: « مَعاشِرَالنّاسِ، التَّقْوی، التَّقْوی، ای مردم! تقوا را، تقوا را رعایت کنید»، و فرمود: «ای مردم! آن چنان که شایسته ترس از خداست، از او بترسید و جز در مسلمانی نمیرید».(۱)

خیلی مراقب باشید!

اشاره

«فَقُولوُا بِأَجْمَعِکُمْ :إنّاسامِعُونَ مُطیعُونَ راضُونَ مُنْقادُونَ... نُبایِعُکَ عَلی ذالِکَ بِقُلوُبِنا وَأنْفُسِنا وَأَلْسِنَتِنا وَأَیْدینا » پس همگان بگویید: البته که سخنان تو را شنیده پیروی می کنیم و از آنها خشنودیم و بر آن گردن گذاریم... با تو پیمان می بندیم با دل و جان و زبان و دستهایمان»،

فرازی از خطبه غدیر

دلم تاریک شده ، پندی ده!

شخصی نزد مردی پارسا، کیسه ای پردِرَم به دست گرفت و گفت: ای استاد! دلم تاریک

ص: ۴۷

۱- مَعاشِرَالنّاسِ، (إتَّقُوالله حَقَّ تُقاتِهِ وَلاتَموتُنَّ إلاّ وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ).

شده، مرا پندی ده؟

مرد پارسا گفت: آندر آن کیسه چه داری؟

گفت: دِرَم . گفت: چند است؟

گفت: هزار دِرَم.

گفت: سر کیسه باز کن!

پارسا مَرد، یک درم بر گرفت و گفت: «پیش تر آی!».

پیش تر آمد. پارسا آن درم بر چشم وی نهاد و گفت: چشم باز کن و بنگر!

گفت: این درم بر چشم من است، نمی بینم .

گفت: ای مرد! یک درم بر چشم سر نهادی، دنیا را نمی بینی. پس هزار درم بردل نهادی، چگونه چشم دل تاریک نشود، تا آخرت را ببینی! (۱)

موانع دیدن

گاهی انسان با رفتارها و سبک زندگی که برگزیده، جلوی بصیرت و حق بینی خود را گرفته و از دیدن حقایق محروم می شود؛ دلبستگی شدید به رفاه و تجملات دنیایی، اعتیاد به شبکه های اجتماعی و فضاهای مجازی، جمع های غیرضروری و آلوده با دوستان یا فامیل بی اعتنا به مسائل دینی، تشریفات زائد و مسرفانه، رها کردن همسر و دختر به بهانه آزادی و روشنفکرنمایی، ولنگاری در کسب و کار، نپرداختن واجبات مالی همانند خمس و ... همه اینها به مثابه موانع و حائل هایی است که جلوی دیدگان انسان قرار گرفته ، او را از مشاهده

۱- مکاتبه واندیشه ، ش ۲۶، صص ۱۶۳- ۱۶۴.

زیبایی های معنوی و حقایق دینی محروم می کند و در مواقع لزوم، قدرت واکنش و دل کندن از این عادت ها را از انسان سلب می نماید.

ناگفته روشن است که اسلام با رفاه مادی معقول و شادی و لذت حلال نه تنها مخالف نیست، بلکه سفارش و تأکید نیز نموده است، آنچه مورد انتقاد است، اصل قرار گرفتن این امور و غفلت از اصول و باورهایی است که به تدریج به حاشیه رانده شده و تبدیل به فرعی از امور زندگی می گردد؛ همانگونه که رسول خدا (صلّی الله علیه و آله وسلّم)فرمودند: «زمانی برای مردم فرا رسد که شکم هاشان خدایانشان است و زنانشان، قبله آنان و دینارهایشان، دینشان و شرف و افتخارشان، کالاهایشان است. از ایمان فقط نامی و از اسلام تنها نشانی و از قرآن فقط درسی باقی می ماند. ساختمان مساجدشان آباد و قلبهایشان از هدایت خراب و ویران است...

صحابه تعجّب کردند و گفتند: ای رسول خدا! آیا آنان بت ها را می پرستند؟

فرمود: آری، هر درهمی نزد آنان بتی است » .(۱)

آینه غدیر

رسول خدا (صلّی الله علیه و آله وسلّم)با هشدار نسبت به این خطر و آفت بزرگ دینداری، از آنان خواست که با تمام وجود خویش پیمان ببندند که از ولایت امیرمؤمنان (علیه السّلام) جدا نشوند و بر عهد خویش باقی بمانند؛ اگرچه آن مردم دنیاپرست و نااهل، با کمی تهدید و تطمیع، از حضرت روی گردان شدند و به ورطه دنیا خواهی افتادند و فهماندند که دنیا زندگی و رفاه طلبی، به دوری از ولایت ، مظلومیت رهبر و فراموشی باورها خواهد انجامید.

در نقطه مقابل، ولایتمداران و محبان حقیقی، به هیچ قیمتی نعمت ولایت را معاوضه

۱- « يَأْتِي عَلَى اَلنَّاسِ زَمَانٌ بُطُونُهُمْ آلِهَتُهُمْ وَ نِسَاؤُهُمْ قِبْلَتُهُمْ وَ دَنَانِيرُهُمْ دِينُهُمْ وَ شَرَفُهُمْ مَتَاعُهُمْ مَسَاجِدُهُمْ مَعْمُورَةٌ وَ قُلُوبُهُمْ خَرَابٌ عَنِ اَلْهُدَى كُلُّ دِرْهَمٍ عِنْدَهُمْ صَنم » بحار الأنوار ، ج ۲۲، ص ۴۵۳.

ننموده، خشـنودی مولایشان را قابل فروش نمی داننـد؛ همانگونه که پیامبر(صـلّی الله علیه و آله وسـلّم) فرمود: «أَلا إِنَّ أَولیائَهُمُ الَّذینَ آمَنوُا وَلَمْ یَرتابوُا؛ بدانیـد که یاران و دوسـتان پیشوایان، کسانی هسـتند که به باور رسـیده و از تردید و انکاردور خواهند بود».

روزملاقات

اشاره

«وَ لْتَنْظُرْ نَفْسٌ ما قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقوُا الله أَنْ تُخالِفُوهُ» هرکس باید بنگرد که برای فردای رستاخیز خود چه پیش فرستاده است».

فرازی از خطبه غدیر

ثانیه های تأمل

تا به امروز چه تعداد از انسانها زمان اقامت دنیایی شان به پایان رسیده و از دنیا کوچ کرده اند؟

دیر یا زود، نوبت ما و دیگران نیز فرا می رسـد و پرونـده ها مختومه شده ، مهر «باطل شده »بر آن نقش می بندد؛ با این تفاوت اساسـی که همین مرحله کوتاه و چنـد ساله از زنـدگی، در نگرش خداباوران، مرحله ای گذرا برای رسـیدن به زندگی حقیقی اسـت کـه در فرصت حیـات دنیـایی، برای آخرت خـویش ذخیره نمـوده، تـا اینکه ثمره رفتارهـا، گفتارهـا و تلاـش هایشـان را مشاهده نمایند.

آنچه اهمیت دارد این است که انسان به این باور برسـد که زندگی او محدود به دنیا نیست و او همانند رونده و مسافری اسـت که در نهایت باید از این مسیر، به جهان آخرت که جهان ابدی و جاوید است، منتقل شود.(۱)

به همین جهت، آموزه های دینی، همیشه انسان را از این اندیشه برحذر داشته است که

ص: ۵۰

۱- حضـرت علی (علیه السّلام) فرمودند:« الدُّنْیَا دَارُ مَمَرٍ لَا دَارُ مَقَرٍ؛ دنیا جای گذار است ونه جای قرار » .نهج البلاغه ، حکمت ۱۳۳.

مبادا به دنیا و جاذبه های موقت و فناشدنی آن به گونه ای سرگرم شود که جهان باقی و ابدی را به کلی فراموش کند: «قُلْ مَتاعُ الدُّنْیا قَلیلٌ وَالاْخِرهُ خَیْرٌمن لِمَنِ اتَّقی ؛ [ای پیامبر!) بگو متاع دنیا ناچیز است و آخرت برای کسی که تقوا ورزید، بهتر است». (۱)

و می فرماید: «آیا به زندگی دنیا به جای آخرت راضی شده اید؟ (۲)

آنچه نباید فراموش گردد اینکه آبادانی خانه آخرت، در دنیا انجام می گیرد(۳) و با اعمال و گفتار نیک، باید بذر خیرو خوبی را افشاند و در آخرت، نتیجه آن را درو کرد.

آینه غدیر

پیامبر عظیم الشان (صلّی الله علیه و آله وسلّم) در آن اجتماع عظیم، مسیر صحیح را مشخص کردند، گفتنی ها را گفتند و خطوط قرمز و مواضع خطر و لغزشگاه ها را بیان کرده، با صراحت تمام، در پیش چشم هزاران نفر از حاضران، رهبر و راهنما را معرفی نمودند، تا بدانند که در روز ملاقات و روزی که در قیامت به دیدار آن حضرت مشرف خواهند شد؛ ثمره ولایت پذیری و عمل به دستورهای الهی را خواهند چشید. آن حضرت خطاب به امیرمؤمنان (علیه السّلام) می فرمود: «وَشِیعَتُکَ عَلَی مَنَابِرَ مِنْ نُورُ مُبْیَضَّهً وُجُوهُهُمْ حَوْلی؛ و شیعیان تو بر منبرهایی از نور هستند؛ در حالی که چهره های شان سفید (و نورانی است، در بهشت گرد من هستند». (۴)

هنوز فرصت باقی است!

اشاره

«وَلاتَنْصَرفُوا عَنِ الْمشَاهِدَإلّا بِتَوْبَهٍ وَ إِقْلاعٍ» و از زیارتگاه ها جز با توبه و بازایستادن [از گناهان] برنگردیده.

فرازی از خطبه غدیر

ص: ۵۱

۱- سوره نساء ، آیه ۷۷.
۲- « أَرَضِیتُمْ بِالْحَیَاهِ الدُّنْیَا مِنَ الْآخِرَهِ ».سوره توبه ، آیه ۳۸.
۳- به تعبیر پیامبر اکرم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) « الدنیا مزرعه الآخره ؛ دنیا مزرعه آخرت است ».التحفه السنیه (مخطوط) ، سید عبدالله جزایری ، ص ۶۸.
۴- امالی شیخ صدوق ، ص ۱۵۶.مشابه این جمله رادر دعای ندبه میخوانیم : « «وَشِیعَتُکَ عَلَی مَنَابِرَ مِنْ نُورُ مُبْیَضَّهً وُجُوهُهُمْ حَوْلی فِی الْجَنَّهً وَهُمْ جِیرَانی ؛و شیعیان توبر منبرهای از نور هستند ؛ درحالی که چهره های شان سفید (نورانی) است ، در بهشت گرد هم هستند و آنها همسایه های من می باشد» .

روزنه امید

بایـد اذعـان نمود که امروزه بـا توجه به رواج مظـاهر فسـاد و گنـاه در فضـای مجـازی و حقیقی، بستر آلودگی و ارتکاب گناه سهولت بیشتری یـافته و خودکنترلی و مـدیریت هواهـای نفسـانی، عزم و اراده ای خـدایی و توفیق و برنامه ریزی دقیق تری می طلبد.

انسان بایـد مراقب باشـد نلغزد، یا اگر لغزید و در دام وسوسه های شـیطان افتاد، فوری توبه نموده و با اسـتغفار و عزم جدی، از گناه فاصله بگیرد تا سیاهی و چرک گناه بردلش ننشیند.

روزنه امیـد و زیبـایی مسئله آنجاست که همیشه یکی هست که خاطرخواه و منتظر اوست؛ کسـی که از پـدر و مادر مهربان تر است و مهرش در وصف نمی گنجد. از این رو، انسان هر اندازه که آلوده شده باشد، حق ناامیدی ندارد!؟

قرآن کریم در آیات متعـدد، مردم را به توبه و بازگشت به درگاه الهی ترغیب کرده و آنان را از نامیـدی برحـذر داشـته است: «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا»؛ ای پیامبر! به بندگان گنه کار من بگو: ای بنـدگان من که بر خود اسـراف و سـتم کرده اید! از رحمت و بخشایش خداوند ناامید نشوید، خداوند همه ی گناهان شما را می آمرزده .(۱)

آینه غدیر

در سخنرانی غدیر، پیامبر اکرم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) دو نکته کلیدی و دو فرمول همیشگی ذکر نمودند

فرمـول اول: تـوبه معانـدان و منکران ولاـیت پـذیرفتنی نیست و آنـان در درکـات جهنم عـذاب خواهنـد شـد، آنجـا که فرمود: مَعاشِرَالنّاسِ، إِنَّهُ إِمامٌ مِنَ الله، وَلَنْ يَتُوبَ الله عَلى أَحَدٍ أَنْكَرَ

۱- سوره زمر ، آیه ۵۳، نیز نک: سوره نور ، آیه ۳۱، آیه ۸.

وِلایَتَهُ وَلَنْ یَغْفِرَ لَهُ؛ای مردم! بدانید که علی(علیه السّلام) از سوی خدا امام است و هرگز خداوند توبه منکر او را نپذیرد و او را نیامرزد».

فرمول دوم: وابستگی به خاندان ولایت و واسطه قرار دادن آنان به درگاه الهی با حضور در مشاهد شریفه و زیارتگاه های منسوب به آنان، عامل مهمی در پذیرش توبه و پاکی انسان از گناهان است؛ همانگونه که فرمود: « وَلَاتَنْصَرِفُوا عَنِ الْمشَاهِدِإلاّ بِتَوْبَهٍ وَ إقْلاعٍ؛ و از زیارتگاه ها جز با توبه و بازایستادن از گناهان برنگردیده.

عقب نشینی ممنوع

اشاره

«وَاتَّقُوالله أَنْ تُخالِفُوهُ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِها »تقوای الهی پیشه کنید و از مخالفت با علی بپرهیزید. مبادا که گام هایتان پس از استواری بلغزد.

فرازی از خطبه غدیر

درجه محبت و بندگی

همه انسان ها خواستار پیشرفت و موفقیت روزافزون در ابعاد مختلف زندگی بوده و از بازگشت به عقب و قهقهرا رفتن، ناراحت و نگران می شوند و خیلی زود به فکر چاره افتاده ، درصدد جبران این عقب ماندگی بر می آیند.

عقب گرد از مسائل معنوی و تنزل رتبه های دینداری نیز، نقطه ضعفی مهم در زندگی انسان مؤمن به شمار می آید.

انسان دیندار باید همواره در حالات خود کنکاش نموده و با مراجعه به قلب، میزان تغییرات احتمالی را بسنجد تا دریابد که سبک زندگی و روش عبادی و معنوی او، بر میزان خداباوری وحس و حال عبادی و معنوی او افزوده یا بالعکس، تیرگی و بی تفاوتی نسبت به معنویات و

نمادهای دینی در او پدیدار شده است؟

آیا محبت خدا و خشیت و خوف از پروردگار در دل او افزایش یافته یا نه؟ آیا باور به احکام الهی و پایبندی به بایدها و نبایدهای خداوند، بیشتر شده یا اینکه سهل انگاری و سبک شمردن احکام و مقررات را در پی داشته است؟

با طرح پرسش هایی این چنینی، به آسانی می توان سبک زندگی خود را به نقد کشاند و از درجه و رتبه معنویت و دینداری خویش آگاه شد و به همان اندازه، از درجه ارزشمندی و منزلت خویش نزد خداوند مطلع گردید؛ همانگونه که حضرت علی (علیه السّلام) فرمود: «هر کس از شما که می خواهد جایگاه و منزلت خود را در نزد خداوند بداند، پس باید ببیند که جایگاه و منزلت خداوند در آن هنگام که به گناهی می رسد چگونه است. جایگاه او نزد خداوند تبارک و تعالی، به همان مقدار است که جایگاه خداوند در نزد او است.(۱)

آینه غدیر

پیامبر (صلّی الله علیه و آله وسلّم)در خطبه غدیر فرمود: مراقب شیطان و حیله های او باشید؛ زیرا او گام به گام و مرحله به مرحله شما را به دام می اندازد و از خدا و باورهای دینی دور می سازد.

ای بندگان خدا! لغزش های کوچک را ناچیز نشمرید و هیچ گناهی را کم ارزش ندانید؛ چه بسا همین لغزش ها و گناهان به ظاهر کوچک و ناچیز در نظر شما، گام های دوری از خدا و نزدیکی به شیطان را برایتان رقم بزنند، تا جایی که که حس حضور خدا در زندگی شما کمرنگ و بی اثر شده، فرامین الهی را یکی پس از دیگری کنار گذارده، همانند سربازی مطیع، به مقابله باولیّ و رهبرمنصوب از جانب خداوند خواهید شتافت.

۱- «مَنْ أَرَادَ مِنْكُمْ أَنْ يَعْلَمَ كَيْفَ مَنْزِلَتُهُ عِنْدَاللهِ فَلْيَنْظُرْ كَيْفَ مَنْزِلَةُ اللهِ مِنْهُ عِنْدَ الذُّنُوبِ كَذَلِكَ مَنْزِلَتُهُ عِنْدَاللهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى ».خصال شیخ صدوق ، ص ۶۱۷.

یکی مثل ما

اشاره

«مَعاشِرَالنّاسِ، قَدْ ضَلَّ قَبْلَكُمْ أَكْثَرُالْأَوَّلینَ، وَالله لَقَدْ أَهْلَكَ الْأَوَّلینَ، وَهُوَ مُهْلِكُ الْآخِرینَ.» ای مردم! پیش از شما، بسیاری از گذشتگان گمراه شدند و خداوند آنان را نابود کرد و همو، نابودکننده آیندگان است».

فرازی از خطبه غدیر

آینه عبرت

یکی از شگفتی های زندگی انسان این است که با آنکه بارها عواقب تلخ و پیامدهای خطرناک رفتارهای نادرست و ناهنجاری ها را به چشم خود دیده ، خوانده یا شنیده است، اما با فاصله ای اندک، آن را فراموش کرده، خود نیز همان شیوه غلط را برمی گزیند.

مشاهده تصادفی هولناک تا دقایقی باعث رانندگی محتاطانه او خواهد شد، ولی دیرزمانی نمی پاید که برخی دوباره، روشی نامعقول و خلاف قانون در پیش می گیرند؛ گویا او تافته جدا بافته بوده و خطر و حادثه فقط برای دیگران نوشته شده است؛ یا مثل برخی بانوان و دختران که با بی اعتنایی به حجاب و پوشش، با اعتیاد به شبکه های اجتماعی و دوستی های مجازی، در دام شیادان و فریبکاران، آبرو و حیثیت شان به خطر افتاده و زندگی خانوادگی و آینده شان دستخوش تغییر گردیده است.

قرآن و روایات به ما آموخته اند که زندگی پیشینیان همچون آینه ای در برابر انسان است که بانیک نگریستن در آن می توان به علل ناکامی و بدبختی آنان پی برد و درس عبرتی برای آینده خویش برگرفت و خود را از عقوبت الهی و پیامدهای دنیایی مصون داشت. قرآن کریم به صراحت می فرماید: « فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِي الْأَبْصَارِ »؛ پس عبرت بگیرید ای صاحبان

ص: ۵۵

بصیرت».(۱) و پیرامون بیان داستانهای انبیا و امتشان می فرماید: «لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ»؛ در بیان قصه ها و داستان های پیامبران و امّت هایشان، عبرتی است برای اندیشمندان و صاحبان خرد».(۲)

حضرت علی (علیه السّلام) نیز در نهج البلاغه می فرمایند: «بدانید ای بندگان خدا، شما در حال پیمودن همان راهی هستید که گذشتگان و انسان های قبل از شما رفته اند؛ آنان از شما عمرشان درازتر و خانمانشان آبادتر و آثارشان بهتر بود، کردند و گذاشتند و رفتند، آوازشان خاموش شد، بادهاشان فرو نشست، تنهاشان پوسید، خانه هایشان خالی ماند و آثارشان محو گردید. کاخ های محکم بنیان برافراشته، و بالش و بسترها را با سنگ های به هم پیوسته و قبرهای فرورفته و سنگ لحد، معاوضه کردند، قبرهایی که در فضای ویرانی بنا شده و با خاک انباشته شده است».(۳)

آن حضرت همچنین می فرماید: «از کیفرهایی که بر اثر سوء افعال و اعمال ناپسند بر امت های پیشین وارد شد برحذر باشید، حالات آنها را در خوبی و بدی به یاد آورید و بترسید از اینکه شما مانند آنان باشید» .(۴)

به گفته سعدی:

اینکه در شهنامه ها آورده اند

رستم و رویینه تن اسفندیار

تا بدانند این خداوندان ملک

کز بسی خلق است دنیا یادگار

این همه رفتند و مای شوخ چشم

هیچ نگرفتیم از ایشان اعتبار(۵)

۱- سوره حشر ، آیه ۲، نیز نک : سوره آل عمران ، آیه ۱۳.

۲- سوره یوسف، آیه ۱۱۱.

۳- « وَ اعْلَمُوا، عِبَادَ اللهِ، أَنَّكُمْ وَ مَا أَنْتُمْ فِيهِ مِنْ هَـذِهِ اَلدُّنْيَا عَلىَ سَبِيلِ مَنْ قَدْ مَضَى قَبْلَكُمْ، مِمَّنْ كَانَ أَطْوَلَ مِنْكُمْ أَعْمَاراً، وَ أَعْمَرَ دِيَاراً، وَ أَبْعَدَ آثَاراً، أَصْبَحَتْ أَصْواتُهُم هَامِدَةً، ...» نهج البلاغه ، خطبه ۲۲۶.

۴- « اِحْذَرُوا مَا نَزَلَ بِالْأُمَمِ قَبْلَكُمْ مِنَ الْمَثُلَاتِ بِسُوءِ الْأَفْعَالِ، وَ ذَمِيمِ الْأَعْمَالِ. فَتَذَكَّرُوا فِي الْخَيرِ وَ الشَّرِّ أَحْوَالَهُمْ، وَ احْذَرُوا أَنْ تَكُونُوا أَمْثَالَهُمْ.»..نهج البلاغه ، خطبه ۱۹۲، معروف به خطبه قاصعه.

۵- کلیات سعدی ، باتصحیح محمد علی فروغی ، ص ۸۱۲.

پیامبر اعظم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) در خطابه غدیر خودشان خطاب به حاضران فرمودند: بر مبنای سنت الهی، مجرمین و گنهکاران در هر زمان و مکانی که باشند، مورد عقوبت قرار خواهند گرفت، همانگونه که مجرمان از امت های پیشین نیز به چنین عذاب هایی گرفتار آمدند.

نکته قابل دقت اینکه، این سخنان حضرت مبنی بر مجرم بودن و گرفتار شدن به عذاب الهی، پس از هشدار درباره انحراف از خط ولایت، غصب حکومت و تبدیل حکومت به پادشاهی ذکر شده است و این مسئله را محک آزمایشی برای مسلمانان شمردند که آیا با این گناه و جرم ، همکاری و همراهی خواهند داشت یا اینکه به وظیفه خویش عمل خواهند نمود و از جانشین حقیقی اطاعت خواهند کرد. حضرت فرمود: «خداوند در کتابش آورده آیا پیشینیان را هلاک نکردیم و به دنبال آنان آیندگان را گرفتار نساختیم؟ ما بدکاران و مجرمان عالم را همین گونه هلاک می سازیم. وای به حال آنان که آیات خدا را تکذیب کردند!» (۱)

گویی به همگان هشدار می دهند که نتیجه اعراض و رویگردانی از دستورهای خداوند و دوری از ولایت، هلاکت و نابودی و استحقاق آتش اختلاف، بی عدالتی، ظلم و ستم و ... در دنیا و عذاب دردناک در آخرت خواهد بود.

ص: ۵۷

۱- « قال الله تعالی:أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ،ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْآخِرِينَ،كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ، وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ».نک : سوره مرسلات ، آیات ۱۶-۱۹.

آزمایش سخت!

اشاره

«مَعاشِرَالنّاسِ، إِنَّ اللهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ یَکُنْ لِیَذَرَکُمْ عَلی ما أَنْتُمْ عَلَیْهِ حَتّی یَمیزَالْخَبیثَ مِنَ الطَّیِّبِ» هان مردمان! هرآینه خداوند عزوجل شما را به حالتان رها نخواهد کرد تا ناپاک را از پاک جدا کند».

فرازی از خطبه غدیر

وقتی پیام رسول خدا(صلّی الله علیه و آله وسلّم) در مورد جانشینی امیرمؤمنان پخش گردید، فردی به نام «حارث بن نعمان فهری» به نزد آن حضرت آمده، گفت: «ای محمد! از طرف خدا به ما دستور دادی که شهادتین را بگوییم و ما را به نماز، روزه، حج و زکات دستور دادی، ما نیز پذیرفتیم . بالأخره راضی نشدی تا این که دست عموزاده ات را گرفتی، او را بر همه برتری دادی، به عنوان رهبر و جانشین خودت بر ما قرار دادی و گفتی: «مَن کنتُ مولاه فهذا علیٌ مولاه» آیا این کار از طرف خودت بود یا از طرف پروردگار».

پیامبر (صلّی الله علیه و آله وسلّم)فرمود: «قسم به آن خدایی که جز او خدایی نیست، این امر از طرف پروردگار می باشد.» حارث که با شنیدن این سخن از پیامبر(صلّی الله علیه و آله وسلّم) سخت عصبانی شده بود، در حالی که به طرف شتر خود می رفت، گفت: خدایا! اگر آن که محمد می گوید، حقیقت دارد، سنگی از آسمان بر سرما بفرست، یا ما را به عذابی دردناک مبتلا کن.

او هنوز به شتر خود نرسیده بود که سنگی از آسمان، بر سرش فرود آمد و در دم کشته شد. در این هنگام این آیه نازل شد: ««سَئَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ لِلْکَافِرِینَ لَیْسَ لَهُ دَافِعٌ »(۱)؛ درخواست کننده (از ما) تقاضای عذاب کرد که انجام می گیرد (این عذاب) برای کافران است و هیچ کس نمی تواند آن را دفع کند.(۲)

ص: ۵۸

۱- سوره معارج ، آیه ۱.

۲- مناقب آل ابی طالب ، ابن آشوب ، ج ۲، ص ۲۴۰.

امتحان های الهی

یکی از سنت های قطعی الهی، سنت ابتلا و آزمایش است که همه مردم از انبیا گرفته تا دیگران، مورد آزمایش های مختلفی مانند: ترس، گرسنگی، زیان مالی و جانی و... قرار می گیرند(۱) تا عیار ادعاها و اداها نمایان گردد. بدیهی است هرکس بتواند از این آزمایش های الهی سربلند خارج شود، به سعادت نائل گردیده و امتیاز قبولی در این امتحان الهی را به دست می آورد.

آینه غدیر

در بستر آزمایش ها و ابتلائات است که درستی و صدق ادعاهای دین داری، ولایت مداری و خداخواهی افراد معلوم می گردد.(۲) اکنون در زمان غیبت حضرت صاحب الامر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) نیز مردم همواره در حال ابتلاء و آزمایش هستند که آیا از جانشین آن حضرت و رهبر حکومت اسلامی اطاعت می نمایند یا خیر؟ آیا در سختی های حکومت و تهدیدها و تحریم ها، همچنان بر عهد و میثاق خویش پایبند می مانند یا نه؟

آیا حیله های دشمنان، آنان را از پیمودن راه دلسرد و مردد می نماید یا خیر؟ آیا از امتحان های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و... پیروزمندانه خارج می شوند، یا اینکه آنچه خود پسندیدند را به کار می گیرند و آنچه را به مذاقشان خوش نیامد، با توجیه و تفسیر به رأی، کنار می نهند؟!

دانسته یا نادانسته، اینها آزمایش هایی است که سر راه بندگی خدای متعال و ادعای ولایتمداری و پیروی از ولایت معصومین (علیهم السّلام) قرار گرفته، یا خواهد گرفت.

۱- قرآن کریم می فرماید :«وَلَنَبْلُوَنَّکُمْ بِشَیْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِینَ » ؛ قطعاً همه ی شما را با چیزی از ترس ، گرسنگی ، و کاهش در مال ها وجان ها ومیوه ها، آزمایش می کنیم و بشارت ده به استقامت کنندگان » سوره بقره ،آیه ۱۵۵.

۲- به تحقیق کسانی که قبل ازآن ها بودند رانیز امتحان کردیم ، پس خداوند هم کسانی که صادق هستند وهم دروغگویان را مشخص و معلوم می کند » .ر .ک سوره بقره ، آیه ۱۵۵.

به فرموده رهبر معظم انقلاب (حفظه الله): قضایای تاریخی از این قبیل، قضایای یک برهه خاص از تاریخ نیست.

رگ رگ است این آب شیرین و آب شور

بر خلایق می رود تا نفخ صور

جریـان کفر، جریان ایمان، جریان نفاق و انسان هایی که در قرآن به «فِی قُلُوبِهِم مَرَضٌ » تعبیر شـده است، جریان های ویژه ای نیسـتند که در صـدر اسـلام به وجود آمـده باشـند، قبل از آن نباشـند و بعـد از آن هم نباشد؛ این جور نیست، همه زمان ها، از جمله در زمان ما هستند.(۱)

پیش خودتان حساب کنیـد و ببینیـد کجاییـد؟ این که می گوییم سررشـته مطلب ، سپرده به دست ذهن؛ یعنی تاریخ را با قصـه اشتباه نکنیم. تاریخ یعنی شرح حال ما، در صحنه ای دیگر.

تاریـخ یعنی من و شـما؛ یعنی همین هایی که امروز اینجا هستیم. پس اگرما شـرح تاریـخ را می گوییم، هرکـدامِمان بایـد نگاه کنیم و ببینیم در کدام قسمت داستان قرار گرفته ایم . بعد ببینیم کسی که مثل ما در این قسمت قرار گرفته بود، آن روز چگونه عمل کرد که ضربه خورد؟ مواظب باشیم آن طور عمل نکنیم.(۲)

والسَّلامُ عَلَی مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَی

ص: ۶۰

۱- بیانات مقام معظم رهبری در جمع سپاهیان و بسیجیان لشکر ۱۰ سید الشهداء ؛ درتاریخ بیست وششم مهرماه سال ۱۳۷۷.

۲- بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی درسال ۷۶ به نقل از خبر گزاری فارس شماره: ۸۸۱۰۱۶۱۴۹۶.

پی نوشت ها

۱.دِینُ اللهِ الَّذِی نَزَلَ بِهِ جَبْرَئِیلُ عَلَی مُحَمَّدٍ(صلّی الله علیه و آله وسلّم)

۲. تفسیر فرات، فرات کوفی، ص۵۱، ح ۱۰؛ بحارالانوار، ج۳۶، ص ۱۲۸، ح ۷۱.

۳. گلچینی از متون ادبی مختلف پیرامون غدیر، با اندکی دخل و تصرف.

۴. سوره مائده، آیه ۵؛ «امروز دین شما را کامل کردم و نعمت را بر شما تمام نمودم و اسلام را به عنوان دین شما پسندیدم .

۵. سوره مائده، آیه ۳: «امروز کفار از شکست دین شما ناامید شدند، از آنها نترسید، از من بترسید(از اینکه مخالفت کنید) »

۶. سوره بینه، آیه ۷: «به راستی کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند، آنهابهترین مردمند».

۷. سوره رعد، آیه ۷: «تو ترساننده (و بشارت دهنده) هستی؛ ولی برای هر گروهی هدایت کننده (و امامی) هست ».

۸. سوره انسان، آیه ۹: «ما فقط برای رضای خدا به شما طعام می دهیم و از شما انتظارهیچ پاداش و تشکری را نداریم.

۹. سوره توبه، آیه ۱۱۱ : «خداوند از مؤمنین جان و مالشان را در مقابل بهشت می خرد».

۱۰، سوره معارج، آیه ۱: « درخواست کننده از ما) تقاضای عذاب کرد که انجام می گیرد این عذاب) برای کافران است و هیچ کس نمی تواند آن را دفع کند».

۱۱. سوره آل عمران، آیه ۶۱: «هرگاه بعد از علم و دانشی که به تو رسیده (باز) کسانی درباره مسیح باتو به ستیز برخیزند، بگو: بیایید ما فرزندان را و شما نیز فرزندان خود را دعوت کنیم، ما زنان خویش را دعوت نماییم، شما نیز زنان خویش را؛ ما از نفوس خود (و کسی که همچون جان ما است) دعوت کنیم، شما نیز از نفوس خود، آنگاه مباهله

کنیم...».

۱۲. سوره رعد، آیه ۴۳.

۱۳. سوره صافات، آیه ۲۴.

۱۴، سوره احزاب، آیه ۲۳.

۱۵. سوره نساء، آیات ۱ و ۲.

۱۶. سوره زلزال، آیات ۱ و ۲.

۱۷. امیرالمؤمنین از منزل بیرون آمد و لب ها را حرکت داد و دست مبارکش را بر زمین قرار دادو فرمود: «مالی؟ اُسْکُنی فَسْکَتْ بِاذنِ اللهِ؛ تو را چه شده است؟ ساکت باش! پس به اذن الهی ساکت شد. » تفسیر الصافی، ملا محسن فیض کاشانی، ج ۵، ص ۳۵۸.

۱۸. نک: امام علی (علیه السّلام) در آینه قرآن، سید جواد حسینی، ماهنامه مبلغان، ش ۱۸۰؛ الغدیر، علامه امینی، ، ج ۲، ص ۵۵۵۲ ، ج ۳، ص ۱۱۱۱۰۶

۱۹. ینابیع الموده، قندوزی، ج ۱، ص ۱۴۸.

۲۰. تمامی روایات از پیامبر اعظم(صلّی الله علیه و آله وسلّم) نقل شده است.

۲۱. بحارالأنوار، ج ۲۷، ص ۱۴۲.

۲۲ بحارالانوار، ج ۲۶، ص ۳۴۷.

۲۳. مناقب ابن شهرآشوب، ج ۳، ص ۲۶۸.

۲۴. ارشاد القلوب، دیلمی، ص ۲۱۷.

۲۵. مائه منقبه من مناقب امیرالمؤمنین و الأئمه، ابن شاذان قمی، ص ۱۷۶؛ إرشاد القلوب،دیلمی، ج ۲، ص ۲۰۹؛ بحارالأنوار، ج ۲۶، ص ۲۲۹.

۲۶. بحارالانوار، ج ۲۸، ص ۱۹۷.

۲۷. مستدرک الوسائل، ج ۱۵، ص ۳۳۸؛ تاریخ مدینه دمشق، ج۴۲، ص۳۴۱.

۲۸. بحارالانوار، ج۳۹، ص ۹۸. ح ۱۰.

۲۹. بحارالانوار، ج۲۷، ص ۹۴؛ تفسیر نورالثقلین، ج۵، ص ۷۰۲؛ میزان الحکمه، ج۱،ص ۱۴۱.

۳۰.مائه منقبه من مناقب أمیر المؤمنین و الأئمه، ابن شاذان قمی، ص ۴۲؛ بحارالانوار،ج۲۲، ص ۳۲۰.

۳۱. مائه منقبه، ص ۱۷۶؛ بحارالأنوار، ج ۲۶، ص ۲۲۹.

۳۲. الأمالی، شیخ صدوق، ص ۳۶۱؛ ینابیع الموده، ج۱، ص۲۴۹.

۳۳. کافی، ج ۱، ص ۲۰۹.

۳۴. بحارالانوار، ج۲۷، ص ۱۹۴.

۳۵. عیون اخبار الرضا (علیه السّلام) ، ج ۲، ص ۲۳۶؛ المستدرک، حاکم نیشابوری، ج ۳، ص۱۳۵؛کنزالعمال، ج ۱۳، ص ۶۶۲.

۳۶. مناقب خوارزمی، ص ۲۳۵، کنز العمال، متقی هندی، ج ۱۱، ص ۶۲۰.

۳۷. ذخائر العقبی، عبدالله طبری، ص ۷۱؛ المراجعات، علامه شرف الدین، ص ۹۳.

۳۸. مأه منقبه، ص ۱۶۴؛ المناقب، خوارزمی حنفی، ص ۷۲، ح ۱۵۰.

۳۹. کشف الغطاء، شیخ جعفر کاشف الغطاء، ج ۱، ص ۸؛ بحارالانوار، ج ۳۹، ص ۲۴۸.

۴۰. ینابیع الموده، قندوزی، ج ۲، ص ۷۹.

۴۱.«مَعاشِرَالنّاسِ، إِنَّ فَضائِلَ عَلی بْنِ أَبی طالِبٍ عِنْدَالله عَزَّوَجَلَّ - وَ قَدْ أَنْزَلَهافِی الْقُرْآنِ - أَكْثَرُ مِنْ أَنْ أُحْصِيَها فی مَقامٍ واحِدٍ، فَمَنْ أَنْبَأَكُمْ بِها وَ عَرَفَها فَصَدِّقُوهُ.

۴۲. سوره محمد، آیه ۳۳.

۴۳. « لَوْ لَمْ اُبَلِّغْ مَا اُمِرْتُ بِهِ مِنْ وَلَايَتِكَ لَحَبِطَ عَمَلِی ».امالی ، شیخ صدوق ، ص ۴۹۵؛ تفسیر نور الثقلین ، عروسی حویزی ، ج ۱، ص ۶۵۴؛

۴۴. بحارالانوار، ج ۳۸، ص ۱۰۶.

۴۵. « اَیَّمَا مُؤْمِن حَافِظَ عَلَی الصَّلواتِ الْمَفْرُوضَهِ فَضَلاّهَا لِوَقتِهَا فَلَیسَ هَذَا مِنْ الْغَافِلین ».کافی ، ج ۳، ص ۲۷۰.

۴۶. بیانات در دیدار نمایندگان مجلس ۶/ ۳/ ۹۴.

۴۷. «مَعاشِرَالنّاسِ، أَقیمُوا الصَّلاهَ وَ آتُوا الزَّکاهَ کَما أَمَرَکُمُ الله عَزَّوَجَلَّ،».

۴۸. مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۹۸.

۴۹. کشکول ممتاز، ص ۴۰۴؛ مکاتبه و اندیشه، ش ۲۵، ص ۱۷۵.

۵۰. شیعه در اسلام، علامه سید محمد حسین طباطبایی، صص ۴-۵.

۵۱ سوره بینه، آیه ۷.

۵۲. «« هُوَاَنْتَ وَشِیعَتُکَ تَأتِی اَنْتَ وَ شِیعَتُکَ یَوْمَ الْقِیامَهِ راضینَ مَرضِیّنَ وَیَأتی عَدُوُّکَ غَضبْاناً مُقْحَمینَ ».شواهد التنزیل ، حاکم حسکانی ، ج ۲، ص ۳۵۷، ح ۱۱۲۶. .

۵۳. « أَلاَ وَإِن لِکُلِ شَیْءٍ دَعامَهً وَدِعَامَهُ الْإِسْلَام الشِّیعَهُ أَلَا لِکُلِّ شَیءٍ سَیّداً وَسَیّدُالْمَجَالِسِ مَجَالِسُ الشِّیعَهِ أَلَا وَإِنَّ لِکُلِ شَیء ٍشَرَفاً وَشَرَفُ الْإِسْلَامِ الشِّیعَهُ أَلَا وَ إِنَّ لِکُلِ شَیْءٍ إِمَاماً وَإِمَامُ الأَرْضِ أَرْضٌ تَسْکُنُهَا الشِّیعَهُ ». بحار الأنوار ، ج ۶۵، ص ۸۰.

۵۴. کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۳۵۱؛ مکیال المکارم، سید محمدتقی موسوی اصفهانی، ج۲، ص۲۶۰.

۵۵. گنجینه سخنوران ص ۵۰۴؛ بهلول عاقل، صحفی، ص ۴۶؛ هزار و یک حکایت اخلاقی،ص ۲۰۹ .

۴۷.سوره بقره، آیات ۲ و ۳.

۵۷. بحارالانوار ج ۵۲ ص ۱۲۵

ص: ۶۴

۵۸. عیون الحکم والمواعظ، ص ۲۴.

۵۹. بحارالانوار، ج ۱۱، ص ۱۵۰.

۶۰. سوره احزاب، آیه ۷۱.

۶۱. «الَّذِینَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِی سَبِیلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِکَ هُمُ الْفَائِزُونَ »». سوره توبه، آیه ۲۰.

۶۲. «إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِینَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّهَ یُقَاتِلُونَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَیَقْتُلُونَ وَیُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَیْهِ حَقًّا فِی التَّوْرَاهِ وَالْإِنْجِیلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَیْعِکُمُ الَّذِی بَایَعْتُمْ بِهِ وَذَلِکَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِیمُ » . سوره توبه، آیه ۱۱۱.

۶۳. سوره مؤمنون، آیه ۱۱۱.

۶۴.ینابیع الموده، قندوزی حنفی، ج ۱، ص ۱۹۶.

۶۵. «« السَّعیدُ مَن أَحَبَّ عَلّیاً فی حَیَاتِهِ وَبَعدَ مَوتِهِ» .مجمع الزوائد علامه هیثمی ، ج ۹، ص ۱۳۲.

۶۶. قرآن کریم می فرماید: « «إِنَّا هَدَیْنَاهُ السَّبِیلَ إِمَّا شَاکِرًا وَإِمَّا کَفُورًا »؛ ما راه را به او نشان دادیم، یا سپاسگزار است(می پذیرد) و یا کفران(می کند)». سوره انسان، آیه ۳.

۶۷. سوره طه، آیه ۱۲۴.

۶۸. نهج البلاغه، خطبه ۱۵۷.

۶۹. همان، خطبه ۱۹۱.

۷.. نک: مرتضی مطهری – ده گفتار – صفحه ۳۷-۳۴.

۷۱. مَعاشِرَالنّاسِ، (إتَّقُوالله حَقَّ تُقاتِهِ وَلاتَموتُنَّ إلاّ وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ)..

۷۲. مکاتبه و اندیشه، ش ۲۶، صص ۱۶۳ – ۱۶۴.

۷۳. « یَأْتِی عَلَى اَلنَّاسِ زَمَانٌ بُطُونُهُمْ آلِهَتُهُمْ وَ نِسَاؤُهُمْ قِبْلَتُهُمْ وَ دَنَانِیرُهُمْ دِینُهُمْ وَ شَرَفُهُمْ

مَتَاعُهُمْ مَسَاجِدُهُمْ مَعْمُورَةٌ وَ قُلُوبُهُمْ خَرَابٌ عَنِ اَلْهُدَى كُلَّ دِرْهَمٍ عِنْدَهُمْ صَنم » بحار الأنوار ، ج ۲۲، ص ۴۵۳.

۷۴. حضرت علی (علیه السّلام) فرمودند:« الدُّنْيَا دَارُ مَمَرٍ لَا دَارُ مَقَرٍ؛ دنیا جای گذار است ونه جای قرار » .نهج البلاغه ، حکمت ۱۳۳.

۷۵. سوره نساء، آیه ۷۷.

۷۶. « أَرَضِيتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ ».سوره توبه ، آیه ۳۸.

۷۷.به تعبیر پیامبر اکرم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) « الدنیا مزرعه الآخره ؛ دنیا مزرعه آخرت است ».التحفه السنیه (مخطوط) ، سید عبدالله جزایری ، ص ۶۸.

۷۸. امالی شیخ صدوق ، ص ۱۵۶.مشابه این جمله رادر دعای ندبه میخوانیم : « «وَشِيعَتُكَ عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ مُبْيَضَّةً وُجُوهُهُمْ حَوْلِي فِي الْجَنَّةِ وَهُمْ جِيرَانِي ؛و شیعیان توبر منبرهای از نور هستند ؛ درحالی که چهره های شان سفید (نورانی) است ، در بهشت گرد هم هستند و آنها همسایه های من می باشد».

۷۹. سوره زمر، آیه ۵۳ نیز نک: سوره نور، آیه ۳۱؛ سوره تحریم، آیه ۸.

۸۰.«مَنْ أَرَادَ مِنْكُمْ أَنْ يَعْلَمَ كَيْفَ مَنْزِلَتُهُ عِنْدَاللهِ فَلْيَنْظُرْ كَيْفَ مَنْزِلَهُ اللهِ مِنْهُ عِنْدَ الذُّنُوبِ كَذَلِكَ مَنْزِلَتُهُ عِنْدَاللهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى ».خصال شیخ صدوق ، ص ۶۱۷.

۸۱. سوره حشر، آیه ۲. نیز نک: سوره آل عمران، آیه ۱۳.

۸۲. سوره یوسف، آیه ۱۱۱.

۸۳. « وَ اعْلَمُوا، عِبَادَ اللهِ، أَنَّكُمْ وَ مَا أَنْتُمْ فِيهِ مِنْ هَذِهِ اَلدُّنْيَا عَلىَ سَبِيلِ مَنْ قَدْ مَضَى قَبْلَكُمْ، مِمَّنْ كَانَ أَطْوَلَ مِنْكُمْ أَعْمَاراً، وَ أَعْمَرَ دِيَاراً، وَ أَبْعَدَ آثَاراً، أَصْبَحَتْ أَصْوَاتُهُم هَامِدَةً، ...» نهج البلاغه ، خطبه ۲۲۶.

ص: ۶۶

۸۴. « اِحْـذَرُوا مَا نَزَلَ بِالْاُمَمِ قَبْلَكَمْ مِنَ الْمَثُلَاتِ بِسُوءِ الْاَفْعَالِ، وَ ذَمِيمِ الْاَعْمَالِ. فَتَـذَكَرُوا فِى الْخَيرِ وَ الشَّـرِّ أَحْوَالَهُمْ، وَ احْـذَرُوا أَنْ تَكُونُوا أَمْثَالَهُمْ.»..نهج البلاغه ، خطبه ۱۹۲، معروف به خطبه قاصعه.

۸۵. کلیات سعدی، با تصحیح محمد علی فروغی، ص ۸۱۲. ۸۶. « قال الله تعالی:أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ،ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْآخِرِينَ،كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ، وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ».نک : سوره مرسلات ، آیات ۱۶-۱۹.

۸۷ سوره معارج، آیه ۱.

۸۸. مناقب آل ابی طالب ، ابن شهر آشوب، ج ۲، ص ۲۴۰. ۸۹. قرآن کریم می فرماید :«وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ » ؛ قطعاً همه ی شما را با چیزی از ترس ، گرسنگی ، و کاهش در مال ها وجان ها ومیوه ها، آزمایش می کنیم و بشارت ده به استقامت کنندگان » سوره بقره ،آیه ۱۵۵. ۹۰. «و به تحقیق کسانی که قبل از آنها بودند را نیز امتحان کردیم، پس خداوند هم کسانی که صادق هستند و هم دروغگویان را مشخص و معلوم می کند » .ر.ک: سوره بقره، آیه ۱۵۵.

۹۱. بیانات مقام معظم رهبری در جمع سپاهیان و بسیجیان لشگر ۱۰ سیدالشهداء؛ در تاریخ بیست و ششم مهرماه سال ۱۳۷۷.

۹۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در سال ۷۶ به نقل از خبرگزاری فارس شماره : .۸۸۱۰۱۶۴۹۶

مسابقۀ امیر غدیر

مسابقه بزرگ «امیر غـدیر» با سـلام و تبریک عیـد سـعید غدیر، خدمت شـما خواننده گرامی؛ پیش از پاسخ به سؤالات مسابقه بزرگ «امیر غدیر» به نکات زیر توجه فرمایید:

۱. منبع سئوالات طرح شده از کتاب «امیر غدیر» می باشد و طبق مطالب کتاب تصحیح خواهد شد.

۲. به برندگان مسابقه به قید قرعه جوایز ارزشمندی اعطا خواهد شد.

۳. شرکت برای عموم علاقه مندان بالای ۱۲ سال آزاد است.

۴. شماره گزینه های صحیح را در قالب یک عدد ۱۴ رقمی از چپ به راست ، به سامانه پیامکی ما به شماره ۳۰۰۱۹۶۶ ارسال فرمایید.

۵. مهلت ارسال پاسخنامه حداکثر تا تاریخ ۱۵/ ۰۸/ ۱۳۹۷

می باشد و اسامی برگزیدگان در تاریخ ۱۸/ ۰۸/ ۱۳۹۷

در سایت معاونت فرهنگی و اجتماعی به نشانی www . mfso . ir و نیز سایت مرکز فرهنگی پژوهشـی به نشانی www. mfpo .ir اعلام خواهد شد.

۶. برنـدگان، دو هفته بعـد از اعلام نتایـج فرصت دارند مشـخصات درخواستی را از طریق سامانه پیامکی ارسال نمایند، در غیر این صورت از لیست برندگان کنار گذاشته خواهند شد.

ص: ۶۹

۱. بنابر تحقیقات پژوهشگران و مفسران قرآنی، چه تعداد آیه قرآن در شأن امام علی (علیه السّلام) نازل شده است؟

۱) بیش از دویست آیه

۲) دویست و پنجاه آیه

۳) بیش از سیصد آیه

۲. این جمله از کیست؟ «سوگند به آن خدایی که تو را به حق مبعوث ساخته است، اهل آسمانها علی (علیه السّلام) را بهتر از ساکنین زمین می شناسند.)

۱) خداوند متعال

۲) جبرئیل امین

۳) هیچکدام

۳. مهم ترین عامل حفظ و حراست از سرمایه های معنوی، کدام گزینه است؟

۱) اعمال صالح

۲) پذیرش ولایت معصومین (علیهم السّلام)

۳) هر دو مورد

۴. نام مبارک شیعه را چه کسی بر پیروان امیرالمؤمنین (علیه السّلام) نهادند؟

۱) پیامبر اکرم (صلّی الله علیه و آله وسلّم)

۲) جبرئیل امین

۳) خداوند متعال

۵. بنابر آیات قرآن زندگی سخت در انتظار چه کسانی می باشد؟

۱) کسانی که از ولایت اهل بیت روی گرداند .

۲) کسانی که از یاد خدا روی گرداند.

۳) کسانی که با گناه اعمال صالح خود را از بین می برند.

ص: ۷۰

۶. به فرموده پیامبر(صلّی الله علیه و آله وسلّم) اگر کسی با قلبش علی (علیه السّلام) را بخوانـد و با زبان از او دفاع کنـد و با اعضا و جوارح از ایشان پیروی کند، چه مقدار از ایمان را دارا است؟

۱) تمام ایمان

۲) دوسوم ایمان

۳) ثلث ایمان

۷. بنابر تعبیر شهید مطهری عامل اصلی افزایش طلاق ها چیست؟

۱) عدم آموزش پیش از ازدواج

۲) از بین رفتن عنصر تقوا

۳) مادی گرایی و رفاه طلبی زوجین

۸. براساس روایت کدام فرد از غافلان نخواهد بود؟

۱) هر فرد با ایمانی که نمازهای واجب را به موقع و به طور صحیح انجام دهد.

۲) کسی که ولایت امامان معصوم (علیهم السّلام) را پذیرفته باشد.

۳) هر دو مورد

۹. دو فرمول همیشگی که پیامبر اکرم (صلّی الله علیه و آله وسلّم) در سخنرانی غدیر ذکر نمودند؟

۱) پـذیرفته نشـدن توبه منکران ولایت و پـذیرش توبه با حضور در مشاهـد شـریفه و زیارتگاه های منسوب به اهل بیت (علیهم السّلام)

۲) پذیرفته نشدن تویه منکران ولایت و پذیرش توبه با اتفاق در راه خدا

۳) پذیرش توبه با حضور در مشاهد شریقه و زیارتگاه ها و پذیرفته نشدن توبه ظالمین

ص: ۷۱

۱۰. پیامبر خدا(صلّی الله علیه و آله وسلّم) بزرگترین مردمان در ایمان و یقین (به خداوند و نشانه های او را چه کسانی می دانند؟

۱) کسانی که در آخرالزمان زندگی می کنند

۲) کسانی که به قرآن و عترت ایمان داشته اند.

۳) کسانی که در رکاب امام حسین(علیه السّلام) به شهادت رسیده اند.

۱۱. آیه «سَئلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ » درباره چه کسی نازل شد؟

۱) زید بن اسلمه خزرجی

۲) حارث بن نعمان فهری

۳) ربیع بن نباته

۱۲. این جمله از کیست ؟ «اینکه نماز را در هر روز و با تناوب گذاشته اند، برای این است که ما دچار غفلت نشویم .

۱) امام باقر (علیه السّلام)

۲) امام صادق (علیه السّلام)

۳) هیچکدام

۱۳. امام صادق (علیه السّلام) برای در امان ماندن از شبهه ها در دوران غیبت امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، خواندن کدام دعا را سفارش کردند؟

۱) دعای ندبه

۲) دعای غریق

۳) دعای فرج

۱۴. بر اساس خطبه غدیر سزای کسی که به امیرالمؤمنین (علیه السّلام) و جانشینان او اقتدا نکند، چیست؟

۱) اعمالشان در دنیا و آخرت از بین می رود.

۲) در آتش دائمی خواهند بود.

۳) هردو مورد

ص: ۷۲

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹